

BAITEREK

**«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі»
акционерлік қоғамы**

**Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына
сәйкес жеке қаржылық есептілік және Тәуелсіз
аудиторлардыңесебі**

2019 жылғы 31 желтоқсан

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Жеке қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	1
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп.....	2
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	3
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есеп.....	4

Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер

1	Кіріспе	5
2	Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары.....	6
3	Есеп саясатының негізгі ережелері	8
4	Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалаулары және кәсіби пайымдар	20
5	Қаржылық тәуекелдерді талдау.....	20
6	Ақша қаражаттары және олардың баламалары	25
7	Инвестициялық бағалы қағаздар	26
8	Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер.....	26
9	Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	29
10	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар.....	30
11	Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар.....	32
12	Акционерлік капитал.....	33
13	Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	33
14	Пайыздық шығыстар	33
15	Дивидендтер бойынша кірістер.....	34
16	Қаржылық активтердің (құнсыздануынан залал)/құнсыздануынан залалды қалпына келтіру, нетто.....	34
17	Өзге операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто	34
18	Өзге қаржылық шығыстар	34
19	Әкімшілік шығыстар	35
20	Табыс салығы бойынша үнемдеу	35
21	Қаржылық тәуекелдерді басқару	37
22	Шартты міндеттемелер	40
23	Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар.....	41
24	Әділ құн.....	43
25	Сегменттер бойынша талдау	44
26	Есепті күннен кейінгі оқиғалар	44

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6T5 Алматы,
Достық д-лы 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6T5 Алматы,
пр. Достык 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ Акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы жеке есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (әрі қарай - «Холдингтік Компания») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі қатынастарда Холдингтік Компанияның 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жеке қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша жеке қаржылық нәтижелерін және жеке ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен аталған Кодекске сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Мемлекеттік субсидиялар

Жеке қаржылық есептілігінің 3 («Мемлекеттік субсидиялар»), 8, 10, 11 және 17 Ескертпелеріне қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
<p>2019-ші жылы Холдингтік Компания жалпы номиналдық құны 5,751,078 мың теңге тұратын жылдық мөлшерлемесі 0.15%-бен қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларын шығарды және Үкіметтен 94,546,000 мың теңге сомасына жылдық сыйақы мөлшерлемесі 0.05%-дан бастап 0.10%-ға дейін несие алды. Алынған қаражатты қолдана отырып Холдингтік Компания еншілес кәсіпорындарға жалпы номиналдық құны 101,097,078 мың теңгеге жылдық сыйақы мөлшерлемесі 0.08%-дан 0.20%-ға дейін құрайтын несие берді. Бастапқы таныған кезде шығарылған осы борыштық бағалы қағаздары, алынған несие және берілген кредиттер әділ құны бойынша танылды, ол шарт бойынша болашақ ақша ағымдарын дисконттау үшін тиісті нарық мөлшерлемелерін қолдану арқылы бағаланады.</p> <p>Шығарылған борыштық бағалы қағаздарының және алынған несиенің әділ құны мен номиналды құны арасындағы 55,584,941 мың</p>	<p>Біздің аудиторлық рәсімдеріміз операцияның мәні негізінде шығарылған борыштық бағалы қағаздардың және алынған несиенің алынған өтелу мен әділ құны арасындағы айырманың мемлекеттік субсидия болып табылатынын бағалауды қамтыды, сондай-ақ берілген кредиттердің төленген өтелу мен әділ құны арасындағы айырманың бастапқы тану кезінде залал болып табылатынын бағалауды қамтыды.</p> <p>Біз шығарылған борыштық бағалы қағаздардың, алынған несиенің және еншілес кәсіпорындарға нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемемен берілген кредиттердің әділ құнын есептеу үшін басшылық нарықтық мөлшерлемені анықтаған кезде пайдаланған жорамалдардың негізделгендігіне бағалау жүргіздік және оларды нарықтағы қолжетімді ақпаратпен салыстырдық.</p> <p>Сонымен қатар біз жеке қаржылық есептілігінде мемлекеттік субсидия туралы ақпараттың лайықты түрде ашып көрсетілгеніне бағалау жүргіздік.</p>

теңге мөлшеріндегі айырма пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс туралы жеке есебінде өзге операциялық кірістер құрамында мемлекеттік субсидия ретінде көрсетілді. Берілген кредиттердің әділ құны мен номиналдық құны арасындағы 56,044,719 мың теңге мөлшеріндегі айырма пайда немесе залал және өзге жиынтық кіріс туралы жеке есебінде өзге операциялық кірістер құрамында еншілес кәсіпорындарға нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы таныған кездегі залал ретінде көрсетілді.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың, алынған несиенің және еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің әділ құнының бағалануы маңызды кәсіби пайымдар қолдануды талап етеді. Сондай-ақ борыштық бағалы қағаздардың, алынған несиенің және еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің номиналдық құны мен әділ құны арасындағы айырманы ұсыну және жіктеу тәртібін анықтау кезінде есеп пайымдар қолдану қажет.

Жеке қаржылық есептілік үшін басшылық пен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес жеке қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Холдингтік Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Холдингтік Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Холдингтік Компанияның жеке қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Холдингтік Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Холдингтік Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Холдингтік Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» Акционерлік Қоғамы

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

5 бет

— жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Урдабаева А.А.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2012 жылдың 27 тамызында берілген
№ МФ-0000096 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С.А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2020 жылдың 24 сәуірі

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп

(мың қазақстандық теңгеммен)	Ескертпе	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан*
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	6	7,819,807	2,596,755
Инвестициялық бағалы қағаздар	7	158,795,100	86,938,945
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	8	547,227,387	482,718,492
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	9	982,953,983	891,478,834
Негізгі құралдар		626,150	89,110
Материалдық емес активтер		256,797	292,991
Ағымдағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем		2,014,231	1,682,421
Басқа активтер		232,749	293,441
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		1,699,926,204	1,466,090,989
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10	530,431,911	435,423,764
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	11	177,605,273	123,866,691
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	20	4,946,478	1,121,863
Басқа міндеттемелер		1,689,722	1,152,008
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		714,673,384	561,564,326
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	12	917,218,712	846,218,712
Бөлінбеген пайда		68,034,108	58,307,951
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		985,252,820	904,526,663
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН МЕНШІКТІ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		1,699,926,204	1,466,090,989

* Холдингтік Компания модификацияланған ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ХҚЕС (IFRS) 16 алғашқы рет қолданды. Осы тәсілге сәйкес салыстырмалы ақпарат қайта есептелмейді, ал ХҚЕС (IFRS) 16 бастапқы қолданудың жиынтық өсері бастапқы қолдану күніне бөлінбеген пайда құрамында танылады (2-ескертпені қараңыз).

2020 жылғы 24 сәуірде шығарылуға бекітілген және Басшылықтың атынан қол қойылған:

Ерсайын Ерболатұлы Хамитов
 Басқарушы директор
 Басқарма мүшесі

Құралай Дамирқызы Есенғараева
 Бас бухгалтер

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескертпе	2019 ж.	2018 ж.*
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	13	50,280,127	32,381,151
Өзге пайыздық кіріс		20	21
Пайыздық шығыстар	14	(49,152,769)	(30,112,475)
Таза пайыздық кіріс		1,127,378	2,268,697
Дивидендтер бойынша кірістер	15	15,605,834	13,990,059
Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған залал	9	(12,414,417)	-
Қаржылық кепілдіктердің құнсыздануынан залалдарды қалпына келтіру/(құнсыздануынан залал)	22	22,661	(392,750)
Қаржылық активтердің (құнсыздануынан залал)/құнсыздануынан залалды қалпына келтіру, нетто	16	(33,512)	153,904
Материалдық емес активтердің құнсыздануынан болған залал		-	(605,137)
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардағы үлестерді сатудан болған залал	9	-	(403,327)
Өзге операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто	17	(420,057)	743,009
Өзге қаржылық шығыстар	18	(3,733,346)	-
Әкімшілік шығыстар	19	(4,835,189)	(5,031,791)
Салық салғанға дейінгі (залал)/пайда		(4,680,648)	10,722,664
Табыс салығы бойынша үнемдеу	20	119,646	22,177
БІР ЖЫЛДАҒЫ (ЗАЛАЛ)/ПАЙДА ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС		(4,561,002)	10,744,841

* Холдингтік Компания модификацияланған ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ХҚЕС (IFRS) 16 алғашқы рет қолданды. Осы тәсілге сәйкес салыстырмалы ақпарат қайта есептелмейді, ал ХҚЕС (IFRS) 16 бастапқы қолданудың жиынтық әсері бастапқы қолдану күніне бөлінбеген пайда құрамында танылады (2-ескертпені қараңыз).

«Бөйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескертпе	Акционерлік капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2018 жылғы 1 қаңтардағы қалдық		846,218,712	47,563,110	893,781,822
Бір жылдағы пайда		-	10,744,841	10,744,841
Бір жылдағы жиынтық табыс жиыны		-	10,744,841	10,744,841
2018 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық *		846,218,712	58,307,951	904,526,663
2019 жылғы 1 қаңтарда ХҚЕС (IFRS) 16-ға ауысу нәтижесіндегі әсер	2	-	(4,722)	(4,722)
2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық (қайта есептелген)		846,218,712	58,303,229	904,521,941
Бір жылдағы залал		-	(4,561,002)	(4,561,002)
Бір жылдағы жиынтық кіріс жиыны		-	(4,561,002)	(4,561,002)
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншіктенушілермен операциялар				
Акциялардың шығарылымы	12	71,000,000	-	71,000,000
Жарияланған және төленген дивидендтер 3,944,261 мың теңге мөлшеріндегі салықтық әсерді қоспағанда, шығарылған борыштық бағалы қағаздардың шарттарының елеулі түрленуінің әсерін тану	12	-	(1,485,163)	(1,485,163)
	10	-	15,777,044	15,777,044
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық		917,218,712	68,034,108	985,252,820

* Холдингтік Компания модификацияланған ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ХҚЕС (IFRS) 16 алғашқы рет қолданды. Осы тәсілге сәйкес салыстырмалы ақпарат қайта есептелмейді, ал ХҚЕС (IFRS) 16 бастапқы қолданудың жиынтық әсері бастапқы қолдану күніне бөлінбеген пайда құрамында танылады (2-ескертпені қараңыз).

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескертпе	2019 ж.	2018 ж.
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары			
Алынған пайыздық кірістер		10,974,373	3,558,878
Төленген пайыздық шығыстар		(5,730,205)	(1,106,737)
Алынған дивидендтер	15	15,605,834	13,990,059
Қызметкерлерді ұстауға төленген шығыстар		(2,018,745)	(1,905,342)
Төленген әкімшілік және өзге де операциялық шығыстар		(2,548,074)	(3,086,959)
Экспорттық кредиттерге кепілдендіруге арналған сақтандыру желісін ашу үшін төленген комиссия	18	(3,677,184)	-
Төленген табыс салығы		(331,810)	(455,428)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза ағыны		12,274,189	10,994,471
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағындары			
Негізгі құралдарды сатып алу		(70,446)	(58,836)
Еншілес кәсіпорындардың капиталына жарна	9	(71,000,000)	(20,000,000)
Еншілес кәсіпорынның акцияларын сатудан түскен түсімдер	9	-	2,000,000
Материалдық емес активтерді сатып алу		(101,812)	(105,499)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қағаздарды сатып алу		(182,820,672)	(86,509,159)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды өтеу		113,226,956	-
Депозиттерді өтеу		-	18,350,000
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	8	(117,097,078)	(117,686,104)
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді өтеу	8	666,666	1,621,372
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағыны		(257,196,386)	(202,388,226)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындары			
Борыштық бағалы қағаздарды шығарудан түскен түсімдер	10	86,751,078	147,848,922
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар алу	11	94,546,000	47,537,182
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздарды өтеу	11	(666,666)	(1,621,372)
Жай акцияларды шығарудан түскен түсімдер	12	71,000,000	-
Төленген дивидендтер	12	(1,485,163)	-
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза ағыны		250,145,249	193,764,732
Ақша қаражаттары және олардың баламаларының таза ұлғаюы			
Жыл басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары		5,223,052	2,370,978
		2,596,755	225,777
Жыл соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	6	7,819,807	2,596,755

* Холдингтік Компания модификацияланған ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ХҚЕС (IFRS) 16 алғашқы рет қолданды. Осы тәсілге сәйкес салыстырмалы ақпарат қайта есептелмейді, ал ХҚЕС (IFRS) 16 бастапқы қолданудың жиынтық әсері бастапқы қолдану күніне бөлінбеген пайда құрамында танылады (2-ескертпені қараңыз).

1 Кіріспе

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы («Холдингтік Компания») Қазақстан Республикасы Президентінің «Даму институттарын, қаржы ұйымдарын басқару жүйесін оңтайландыру және ұлттық экономиканы дамыту жөніндегі кейбір шаралар туралы» 2013 жылғы 22 мамырдағы № 571 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамырдағы № 571 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» 2013 жылғы 25 мамырдағы № 516 қаулысына сәйкес құрылды. 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Холдингтік Компанияны түпкілікті басқарушы тарап Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Холдингтік Компания он бір еншілес ұйымның (2018 жылғы 31 желтоқсан: он бір) тікелей акционері болып табылады.

2013 жылғы 29 мамырда Холдингтік Компания және «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы («Самұрық-Қазына» ҰӘҚ) «Қазақстанның даму банкі» («ҚДБ» АҚ), «Қазақстанның инвестициялық қоры» («ҚИК» АҚ), «KazakhstanExport» экспорттық сақтандыру корпорациясы» («ҚЭГ» АҚ) «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» («Даму» ҚДҚ) АҚ және «Қазына Капитал Менеджмент» («ҚКМ» АҚ) акционерлік қоғамдары акцияларының пакеттерін кейіннен сатып алу құқығынсыз сенімгерлік басқаруға беру туралы шартқа қол қойды, оған сәйкес Холдингтік Компания сенімгерлік басқарушы рөлін атқарды. 2013 жылғы тамыз және қазан ішінде «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ басқа акционерлік қоғамдар акцияларының пакеттері мен мүлікке айырбастай отырып, жоғарыда көрсетілген кәсіпорындар акцияларының пакеттерін Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне берді.

2013 жылғы 17 маусымда Холдингтік Компания мен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті («Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті») «QazTech Ventures» («QTV» АҚ) (бұдан бұрын «Технологиялық даму жөніндегі ұлттық агенттік» («ТДҰА» АҚ)), «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» («ҚТҚЖБ» АҚ), «Қазақстан Ипотекалық Компаниясы» ипотекалық ұйымы» («ҚИК» АҚ), «Тұрғын үй құрылысына кепілдік беру қоры» («ТҚКҚ» АҚ) және «Бәйтерек Девелопмент» («БД» АҚ) акционерлік қоғамдары акцияларының мемлекеттік пакеттерін кейіннен сатып алу құқығынсыз сенімгерлік басқаруға беру туралы шартқа қол қойды, оған сәйкес Холдингтік Компания сенімгерлік басқарушы рөлін атқарды.

2013 жылғы тамыз және қазан айлары ішінде Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті 632,615,460 мың теңге жалпы сомасына Холдингтік Компанияның қарапайым акцияларына айырбастай отырып, жоғарыда көрсетілген он кәсіпорын акцияларының пакеттерімен Холдингтік Компанияның акционерлік капиталына жарна салды және 30,486,550 мың теңге сомасында ақшалай жарна салды, оны бұдан әрі Холдингтік Компания «ҚДБ» АҚ мен «ҚКМ» АҚ-ның акционерлік капиталына енгізді.

2014 жылғы 19 наурызда Холдингтік Компания «Қазақстандық мемлекеттік-жекеменшік әріптестік орталығы» АҚ-мен бірлесе отырып, «Kazakhstan Project Preparation Fund» ЖШС-ін («КРПФ» ЖШС) құрды. Холдингтік Компания «КРПФ» ЖШС-нің жарғылық капиталына қатысу үлесінің 75 %-ын құрайтын 150,000 мың теңге мөлшерінде ақшалай жарна енгізді.

Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің 2014 жылғы 2 қазандағы № 964 бұйрығына сәйкес Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігінің Инвестициялар комитеті акционерлік капиталға салым ретінде Холдингтік Компанияға «ҚИК» АҚ акцияларының 26.00%-ын берді. Берілген акцияларының жалпы саны бір акциясы 1,000 теңгені құрайтын номиналды құнымен 10,216,701 акция және бір акциясы 608 теңгені құрайтын номиналды құнымен 1 акция бола отырып, мәміленің сомасы 10,216,702 мың теңгені құрады.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Қазақстан қор биржасында («ҚҚБ») орналастырылған.

Негізгі қызмет

Холдингтік Компанияның миссиясы мемлекеттік саясатты іске асыру және «2050 Стратегиясында» қойылған мақсаттарға қол жеткізу мақсатында Қазақстан Республикасының орнықты экономикалық дамуына жәрдемдесу болып табылады.

Холдингтік Компания Инфрақұрылымды дамытудың 2015 – 2019 жылдарға арналған «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасын, «Нұрлы жер» тұрғын үй құрылысы бағдарламасын, Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың 2015 – 2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын, «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын, Отандық өндірушілерді қолдау бағдарламасын, Өңдеу өнеркәсібіндегі шағын және орта бизнесті («ШОБ») қолдау бағдарламасын, «Тиімділік 2020» мемлекеттік бағдарламасын, Өңірлерді дамытудың 2020 жылға дейінгі бағдарламасын, Отандық өндірушілерді қолдау мемлекеттік бағдарламасын, Өңдеу өнеркәсібіндегі шағын және орта бизнесті қаржыландыру мемлекеттік бағдарламасын, «Бәсекеге қабілеттілік көшбасшылары – ұлттық чемпиондар» бағдарламасын, Қазақстан Республикасы Президентінің «100 нақты қадам» Ұлт жоспары» бағдарламасын іске асыру жолымен даму институттары арқылы мемлекеттің стратегиялық және әлеуметтік міндеттерін шешуге белсенді түрде қатысады.

Холдингтік Компания өз қызметінде индустриялық-инновациялық даму, ұлттық өнімнің экспортын алға жылжыту, шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту, тұрғын үй-құрылыс секторындағы міндеттерді іске асыру және халық әл-ауқатының деңгейін арттыру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметі алға қойған міндеттерді басшылыққа алады.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Төменде Холдингтік Компанияның негізгі еншілес кәсіпорындары ұсынылған:

Еншілес компанияның атауы	Аббревиатурасы	Тіркелген елі	Қатысу үлесі, %	
			2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	«ҚДБ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ	«ҚИҚ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«KazakhExport» экспорттық сақтандыру корпорациясы» АҚ	«ҚЭГ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	«Даму» ҚДҚ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«QazTech Venture» АҚ (бұрын бұрын «Технологиялық даму жөніндегі ұлттық агенттік» АҚ)	«QTV» АҚ (бұдан бұрын «ТДҰА» АҚ)	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ	«ҚКМ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	«ҚТҚЖБ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Қазақстан Ипотекалық Компаниясы» ипотекалық ұйымы» АҚ	«ҚИК» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Тұрғын үй құрылысына кепілдік беру қоры» АҚ	«ТҚКҚ» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Бәйтерек Девелопмент» АҚ	«БД» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00	100.00
«Kazakhstan Project Preparation Fund» ЖШС	«KPPF» ЖШС	Қазақстан Республикасы	97.70	97.70

Холдингтік Компанияның тіркелген мекенжайы және қызметін жүргізу орны. Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а Холдингтік Компанияның заңды мекенжайы мен қызметін іс жүзінде жүзеге асыру орны болып табылады.

Есептілікті ұсыну валютасы. Осы жеке қаржылық есептілік, егер өзгеше көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – теңге) ұсынылған.

Холдингтік Компания өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

Холдингтік Компания өз қызметін, негізінен, Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырады. Осының салдарынан Холдингтік Компания Қазақстанның нарықтарындағы дамушы нарықтарға тән өзіндік ерекшеліктерді көрсететін экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұшырайды. Нормативтік құқықтық база мен салық заңнамасы жетілдірілуде, бірақ оларда әртүрлі түсіндіру мүмкіндігіне жол беріледі және оларға құқықтық және фискалдық жүйелердің басқа да кемшіліктерімен жалпы алғанда өз қызметін Қазақстанда жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар туғызатын өзгерістер жиі енгізіледі. Сонымен қоса, 2020 жылдың алғашқы айлары коронавирустың өршуінен туындаған әлемдік нарықтағы айтарлықтай тұрақсыздыққа байланысты негізделді. Басқа факторлармен бірге бұл мұнай бағасының және қор индекстерінің күрт төмендеуіне алып келді, сондай-ақ қазақстандық теңгенің құнсыздануын ушықтырды. Бұл оқиғалар Қазақстандағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін одан әрі арттырады. Беріліп отырған жеке қаржылық есептілік Холдингтік Компания басшылығының қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі шарттарының Холдингтік Компания қызметінің нәтижелері мен жеке қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауды көрсетеді. Шаруашылық жүргізудің нақты әсері оларды басшылықтың бағалауынан ерекшеленуі мүмкін.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары

ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме. Беріліп отырған жеке қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - "ХҚЕС") сәйкес дайындалды.

Бұл 16 «Жалдау» ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолдана отырып дайындалған Холдингтік Компанияның жеке қаржылық есептілігінің бірінші жиынтығы. Есеп саясатының негізгі ережелерінің өзгерістері 2-ескертпеде сипатталған.

Бұдан басқа, Холдингтік Компания Холдингтік Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының ХҚЕС-ке сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындады. Холдингтік Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының шоғырландырылған қаржылық есептілігі Холдингтік Компанияның бас офисінде, мына мекенжай бойынша алынуы мүмкін: Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Z05T2H3, Мәңгілік Ел даңғылы 55а.

Құнды анықтауға арналған база. Осы жеке қаржылық есептілік өзгерістері әділ құн бойынша көрсетілетін кезең үшін пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидалары негізінде дайындалды.

Қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал. Холдингтік Компанияның басшылығы осы жеке қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігіне жол беру негізінде дайындады.

Қолданыстағы валюта және жеке қаржылық есептілікті ұсыну валютасы. Холдингтік Компанияның қолданыстағы валютасы қазақстандық теңге (« теңге») болып табылады, Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы болғандықтан, Холдингтік Компания жүргізетін көпшілік операциялардың және оның қызметіне әсер ететін, осымен байланысты оқиғалардың экономикалық мәнін ең жақсы жолмен көрсетеді.

Теңге сондай-ақ осы жеке қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Теңгемен ұсынылған барлық сандық көрсеткіштер, егер өзгесі көрсетілмесе, жақын мыңға дейін дөңгелектенеді.

Есеп саясатын және деректерді ұсыну тәртібін өзгерту..

Холдингтік Компания 16 «Жалдау» ХҚЕС (IFRS) қолдануды 2019 жылғы 1 қаңтардан бастады.

16 «Жалдау» ХҚЕС (IFRS)

ХҚЕС (IFRS) 16 жалдау шарттарының бухгалтерлік баланста көрсетілуін көздейтін жалға алушылар үшін бірыңғай модель енгізді. Нәтижесінде Холдингтік Компания жалға алушы ретінде оның базалық активтерді пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді және оның жалдау төлемдерін жүзеге асыру міндетін білдіретін жалдау бойынша міндеттемелерін таныды. Жалға беруші ретінде шарттарды есепке алу тәртібі бұрынғы есеп саясатына ұқсас болып қалады.

Холдингтік Компания түрлендірілген ретроспективті тәсілді пайдалана отырып, ХҚЕС (IFRS) 16 қолданды, оған сәйкес стандартты бастапқы қолданудан жиынтық әсері 2019 жылғы 1 қаңтарға бөлінбеген пайда құрамында танылады. Тиісінше, 2018 жылы ұсынылған салыстырмалы ақпарат қайта есептелмеді – яғни ол ХҚЕС (IAS) 17 және тиісті түсіндірмелерге сәйкес бұрын ұсынылған түрде ұсынылған. Есеп саясатының өзгерістері толығырақ бұдан әрі ашылады.

Жалдауды анықтау

Бұрын, шарт жасалған күні Холдингтік Компания ХҚЕТК (IFRIC) 4 «Келісімде жалдау белгілерінің болуын анықтау» сәйкес келісім жалгерлік болып табыла ма немесе жалгерлік қатынастары бар ма екендігін анықтады. Енді Холдингтік Компания жалға алу шартының жаңа анықтамасына сүйене отырып, шарт жалға алу болып табыла ма немесе жалға алу қатынастарын қамтиды ма екенін бағалайды. ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес егер осы шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің өтемге айырбасталуына пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, шарт жалдау шарты болып табылады немесе жалдау қатынастарын қамтиды.

ХҚЕС (IFRS) 16 көшкен кезде Холдингтік Компания жалға алуды анықтау мақсатында операцияларға бұрын жүргізілген бағалау нәтижелерін қайта қарамауға мүмкіндік беретін практикалық сипаттағы жеңілдетуді пайдалануды шешті. Холдингтік Компания ХҚЕС (IFRS) 16 бұрын жалдау шарттары ретінде сәйкестендірілген шарттарға ғана қолданды. ХҚЕС (IAS) 17 және ХҚЕТК (IFRIC) 4 сәйкес жалдау шарттары ретінде сәйкестендірілмеген шарттар қайта бағаланбаған. Тиісінше, ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау анықтамасы 2019 жылғы 1 қаңтарда немесе осы күннен кейін жасалған немесе өзгертілген шарттарға ғана қолданылған.

Холдингтік Компания жалға алушы ретінде

Холдингтік Компания Қазақстан Республикасы, Z05T2H3, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы 55а мекенжайы бойынша кеңселік үй-жайлар мен тұрақ орындарын жалға алады.

Жалға алушы ретінде, Холдингтік Компания бұрын осы жалдау шеңберінде іс жүзінде меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың берілгенін өзінің бағалауына сүйене отырып, жалдау шарттарын операциялық немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеді. ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес Холдингтік Компания меншік құқығы нысанындағы активтерді және жалдау бойынша міндеттемелерді жалдау шарттарының көпшілігіне қатысты мойындайды – яғни бұл жалдау баланста көрсетіледі.

Холдингтік Компания активтерді «негізгі құралдар» құрамында пайдалану құқығы нысанында, ал жалдау бойынша міндеттемелер – қаржылық жағдай туралы жеке есепте «өзге міндеттемелер» құрамында таниды.

Жаңа стандартқа ауысу

Бұрын Холдингтік Компания кеңселік үй-жайлар мен автотұрақтарды жалдау шарттарын ХҚЕС (IAS) 17 сәйкес операциялық жалдау ретінде жіктеді. Кеңселік үй-жайларды және тұрақ орындарын жалға алу шарттарының мерзімі 4 жылды құрайды.

ХҚЕС (IAS) 17 сәйкес операциялық жалдау ретінде жіктелген жалдау шарттарына қатысты жаңа стандартқа көшу кезінде Холдингтік Компания 2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Холдингтік Компанияның қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі бойынша дисконтталған қалған жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша жалдау бойынша міндеттемелерді бағалады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер былайша бағаланады:

- ХҚЕС (IFRS) 16 жалдау басталған күннен бастап қолданғандай, бірақ бастапқы қолдану күніне жалға алушының қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған олардың баланстық құны бойынша; не болмаса
- алдын ала жүзеге асырылған немесе есептелген жалдау төлемдерінің шамасына түзете отырып, жалдау бойынша міндеттемеге тең шама бойынша.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Холдингтік Компания ХҚЕС (IAS) 17 сәйкес бұрын операциялық жалдау ретінде жіктелген жалдау шарттарына қатысты ХҚЕС (IFRS) 16 қолданған кезде жалдау мерзімі 12 айдан аз болатын жалдау шарттары бойынша пайдалану құқығы және міндеттемелер нысанындағы активтерді танымауға мүмкіндік беретін босатуды қолданды.

Қаржылық есептілікке әсері

ХҚЕС (IFRS) 16 ауысқан кезде, бұл айырманы бөлінбеген пайда құрамында көрсете отырып, Холдингтік Компания пайдалану құқығы нысанындағы қосымша активтерді және жалдау бойынша қосымша міндеттемелерді таныды. Төмендегі кестеде жалпыланған түрде ауысу кезінде көрсетілген әсер берілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы
	1 қаңтар
Негізгі құралдардың құрамында көрсетілген пайдалану құқығы нысанындағы активтер	724,115
Өзге міндеттемелер құрамында көрсетілген жалгерлік бойынша міндеттемелер	728,837
Бөлінбеген пайда	(4,722)

Операциялық жалдау ретінде жіктелген жалдау шарттарына қатысты жалдау бойынша міндеттемелерді бағалау кезінде Холдингтік Компания 2019 жылғы 1 қаңтарға өзінің қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау төлемдерін дисконттады. Қолданылған орташа өлшенген мөлшерлеме 8.50%-ды құрайды.

ХҚЕС (IFRS) 16 бастапқы қолдану салдарынан бұрын операциялық жалдау ретінде жіктелген жалдау шарттарына қатысты Холдингтік Компания 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 501,912 мың теңге мөлшеріндегі пайдалану құқығы нысанындағы активтерді және 551,036 мың теңге мөлшеріндегі жалдау бойынша міндеттемелерді таныды.

Сондай-ақ осы жалдау шарттарына қатысты Холдингтік Компания ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес операциялық жалдау бойынша шығыстардың орнына амортизацияны және пайыздық шығыстарды таныды. 2019 жылы Холдингтік Компания осы жалдау шарттары бойынша 242,547 мың теңге амортизациялық аударымдарды және 56,162 мың теңге пайыздық шығыстарды таныды.

Жаңа түзетулер мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа түзетулер мен түсініктемелер 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылады, бірақ олар Холдингтік Компанияның жеке аралық қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

2-ескертпеде сипатталған өзгерістерді қоспағанда, Холдингтік Компания осы жеке қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге есеп саясатының мынадай ережелерін дәйекті түрде қолданған.

Пайыздық кірістер мен шығыстар

Тиімді сыйақы мөлшерлемесі. Пайыздық кірістер мен шығыстар, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданыла отырып, пайда немесе залалдың құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл қаржылық құралдың күтілетін әрекет ету мерзімі бойы есептік болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді:

- қаржылық активтің жалпы теңгерімдік құнына; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизациялық құнына дейін дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржылық құралдар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеген кезде, Холдингтік Компания, осы қаржылық құралдың барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалдарды ескермей, болашақ қаржы құралын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер үшін, кредиттік тәуекел ескеріліп түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме, күтілетін кредиттік залалдарды қоса алғанда, күтілетін болашақ ақшалай қаражат ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәмілелер бойынша шығындар, қаржылық активтерді немесе қаржылық міндеттемелерді сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизациялық құны және жалпы меншікті құны. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің «амортизациялық құны» - бұл бастапқы тану кезінде қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, минус борыштың негізгі сомасының есебіне төлемдер, плюс немесе минус тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісін пайдалана отырып есептелген өтеу мерзімі басталған кездегі көрсетілген бастапқы сома мен төленуге жататын сома арасындағы айырмашылықтың жинақталған амортизация шамасы және залалдарға бағалық резервті ескеріп түзетілген қаржылық активтерге қатысты қолданылады.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын «қаржылық активтің жалпы теңгерімдік құны» - бұл залалдарға бағалық резервтің шамасына түзеткенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кірісті және шығысты есептеу. Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы теңгерімдік құнының (актив кредиттік-құнсызданған болып табылмағанда) немесе міндеттемелердің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін көрсету мақсатында өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме, сондай-ақ тиісті түзету амортизациясының басталу күніне әділ құнды хеджирлеуге байланысты түзетулерді көрсету үшін қайта қаралады.

Алайда бастапқы танудан кейін кредиттік-құнсыздану болған қаржылық активтер бойынша пайыздық табыс қаржылық активтің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржылық актив енді кредиттік-құнсыздану болып табылмаса, пайыздық табысты есептеу тағы да жалпы теңгерімдік құнның негізінде жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған болып табылған қаржылық активтер бойынша пайыздық табыс, кредиттік тәуекел ескеріліп түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық табысты есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел нәтижесінде азайса да, жалпы теңгерімдік құнның негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсыздану болып табылатындығы туралы ақпарат төменде «Қаржылық активтер және қаржылық міндеттемелер» (iv) бөлімінде ұсынылған.

Ақпаратты ұсыну. Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есепте ұсынылған тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есептің «өзге пайыздық кірістер» бабы пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есепте ұсынылған пайыздық шығыстар амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстарды қамтиды.

Қаржылық активтер және қаржылық міндеттемелер

(i) Сыныптама

Бастапқы тану кезінде қаржылық актив не болмаса амортизацияланған құн бойынша, не болмаса басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша, не болмаса пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп сыныпталады.

Қаржылық актив тек егер ол төменде көрсетілген шарттардың екеуіне де жауап берген жағдайда және Холдингтік Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағалану ретінде сыныпталмайтын жағдайда ғана амортизацияланған құн бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модельдің аясында ұсталады, оның мақсаты шартпен қарастырылған ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылады, және
- қаржы активінің шарттық талаптарымен, негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген борыштық және пайыздардың негізгі сомасының төленуін ғана білдіретін ақшалай қаражаттың ағындарының белгіленген мерзімде туындауы қарастырылған.

Борыштық құрал тек егер ол төменде көрсетілген шарттардың екеуіне де жауап берген жағдайда және Холдингтік Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағалану ретінде сыныпталмайтын жағдайда ғана басқа жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модельдің аясында ұсталады, оның мақсаты шартпен қарастырылған ақшалай қаражаттың ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да активтерді ұстап қалу болып табылады, және
- қаржы активінің шарттық талаптарымен, негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген борыштық және пайыздардың негізгі сомасының төленуін ғана білдіретін ақшалай қаражаттың ағындарының белгіленген мерзімде туындауы қарастырылған.

Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша, пайда мен залал басқа жиынтық табыстың құрамында танылады, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер сияқты пайданың немесе залалдың құрамында танылатын келесі баптарды қоспағанда:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып есептелетін пайыздық табыстар;
- күтілетін кредиттік залалдар және құнсызданудан залалдар қалпына келтірілген сомалар; және
- валюталық бағамдардың өзгеруінен түскен пайда немесе залал.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активті тануды тоқтатқан кезде, бұдан бұрын басқа жиынтық табыстың құрамында танылған, жинақталған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта сыныпталады.

Сауда-саттыққа арналмаған үлестік құралдарға инвестицияларды бастапқы таныған кезде, Холдингтік Компания өз қалауынша, кейіннен оның күшін жою құқығынсыз шешім қабылдай алады, басқа жиынтық табыстың құрамында олардың әділ құнының кейінгі өзгерістерін ұсына алады. Бұл таңдау әрбір инвестиция үшін жекелей жүзеге асырылады.

Мұндай үлестік құралдар бойынша пайда немесе залал ешқашан пайда немесе залалдың құрамына қайта сыныпталмайды және пайда немесе залал құрамында құнсыздану танылмайды. Дивидендтер пайда немесе залал құрамында танылады, олар инвестициялардың бастапқы құнының бөлігін қайтару болып табылатындығы айқын болған жағдайлардан басқа, және бұл жағдайда дивидендтер басқа жиынтық табыстың құрамында танылады. Инвестициялар азайған кезде басқа жиынтық табыстың құрамында танылған, жинақталған пайда мен залал бөлінбеген пайданың құрамына ауыстырылады.

Барлық басқа қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалануы ретінде сыныпталады.

Одан бөлек, бастапқы тану кезінде Холдинг, кейіннен қайта сыныптау құқығынсыз, басқа жиынтық табыс арқылы амортизацияланған құн бойынша немесе әділ құн бойынша бағалауға арналған критерийлерге жауап беретін қаржылық активті, егер бұл олай болмаған жағдайда орын алмайтын есептік сәйкессіздікті жоюға немесе едәуір азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына өз қалауынша сыныптай алады.

Бизнес-модельді бағалау. Холдингтік Компания бизнес-модельдің мақсатының бағалауын жүргізеді, оның аясында қаржы құралдарының қоржынының деңгейінде актив ұсталады, себебі бұл бизнесті басқару және басшылыққа ақпарат беру тәсілін жақсы көрсетеді. Холдингтік Компания келесі ақпаратты талдайды:

- Қоржынды басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар аталған саясаттардың тәжірибеде іске асырылуы. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартпен қарастырылған пайыздық табысты алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі құрылымын ұстап тұруға, қаржылық активтердің өтеу мерзімдерінің бұл активтерді қаржыландыру үшін қолданылатын қаржылық міндеттемелердің өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын іске асыруға бағдарланған ба;
- Қоржынның нәтижелілігі қалайша бағаланады және бұл ақпарат Холдингтік Компания басшылығының қаперіне қалайша жеткізіледі;
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модельдің аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелілігіне ықпал ететін тәуекелдер және бұл тәуекелдерді басқару қалайша жүзеге асырылады;
- Бизнесті басқаратын менеджерлер қалайша сыйақы алады (мысалға, бұл сыйақы олар басқаратын әділ құнға немесе шартпен көзделген ақша ағындарының активтерінен олардың алуына байланысты); және
- Өткен кезеңдердегі сатылымдардың жиілігі, көлемі және туындау мерзімдері, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ сатылымның болашақ деңгейіне қатысты күтімдер. Алайда сатылым деңгейлері туралы ақпарат оқшауланбаған, ал Холдингпен мәлімделген қаржы активтерін басқарудың мақсатына қалайша қол жеткізілетініне және ақшалай қаражат ағындары қалайша іске асырылатындығына бірыңғай тұтастай талдау аясында.

Сауда үшін ұстап қалынатын немесе оларды басқару жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құнның негізінде бағаланатын қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болады, себебі олар шартпен қарастырылған ақшалай қаражаттың ағындарын алу мақсатында да, шартпен қарастырылған ақшалай қаражаттың ағындарын алу ретінде де, қаржылық активтерді сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартпен қарастырылған ақша ағындары негізгі соманың және пайыздардың төлемі ғана болып табыла ма екендігін бағалау. Бұл бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» оны бастапқы таныған кездегі қаржылық активтің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі уақыт кезеңі бойынша өтелмеген болып қалатын негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредиттеуге байланысты басқа негізгі тәуекелдер және шығындар үшін өтеу ретінде анықталады (мысалға, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайданың маржасын қамтиды.

Шартпен қарастырылған ақша ағындары негізгі соманың өтелмеген бөлігіне негізгі соманың және пайыздардың төлемдері ғана болып табылады ма екендігін бағалаған кезде («SPPI критерийі»), Холдингтік Компания қаржылық құралдың шарттық талаптарын талдайды. Мұнда қаржылық активте шартта көзделген ақша ағындарының мерзімдерін немесе сомасын қаржылық актив талданатын талапты қанағаттандырмайтындығын етіп өзгертуі мүмкін қандай да шарттық талап бар ма екендігін бағалау кіреді.

Бағалауды жүргізген кезде Холдингтік Компания мыналарды назарға алады:

- ақшалай ағындардың мерзімдерін немесе сомасын өзгертуі мүмкін шартты оқиғалар;
- тетік әсері бар шарттар (леввередж);

- әрекет ету мерзімін мерзімінен бұрын өтеу және ұзарту туралы шарттар;
- Холдингтік Компанияның талаптарын белгілі бір активтер бойынша ақшалай ағындармен шектейтін шарттар (мысалға, «регресс құқығынсыз» қаржылық активтер); және
- ақшаның уақытша құны үшін өтеудің өзгертілуіне алып келетін шарттар – мысалға, мерзімді негізде пайыздық мөлшерлемені қайта қарау.

Қайта сыныптау. Холдингтік Компания қаржылық активтерді басқару жөніндегі өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңдегіні қоспағанда, бастапқы танығаннан кейін қаржылық активтің сыныпталуы өзгермейді.

Қаржылық міндеттемелер

Холдингтік Компания қаржылық кепілдік шарттарынан және қарыздар беру жөніндегі міндеттемелерден басқа, қаржылық міндеттемелерді амортизацияланған құны бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктейді.

Қайта жіктеу. Қаржылық міндеттемелерді жіктеу бастапқы танудан кейін өзгертуге жатпайды.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржылық активтер. Холдингтік Компания осы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына арналған шартта көзделген құқықтарды жоғалтқан кезде немесе ол екінші тарапқа осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайдалар берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу құқығын берген кезде немесе онда Холдинг осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың елеулі бөлігін бермейтін, сақтамайтын, бірақ қаржы активіне бақылауды сақтамайтын сәтте қаржы активін тануды тоқтатады.

Қаржы активін тануды тоқтату кезінде активтің баланстық құны (немесе тану тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегере отырып алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) өзге де жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жинақталған пайда немесе залал арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады.

Холдингтік Компания шарттары бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте танылған активтерді беретін мәмілелер жасасады, бірақ бұл ретте немесе берілген активтерге немесе олардың бір бөлігіне меншік құқығымен байланысты барлық немесе іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы өзінде сақтайды. Мұндай жағдайларда берілген активтерді есепке алуды тоқтату жүргізілмейді. Мұндай мәмілелердің мысалдары қарызға бағалы қағаздар мен «РЕПО» мәмілелерін беру болып табылады.

Холдингтік Компания қаржы активіне меншік құқығымен байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы өзінде сақтамайтын, бермейтін және берілген активке бақылауды сақтайтын мәмілелерде ол берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне Холдингтік Компанияның ұшырау дәрежесі ретінде айқындалатын, активке жалғасып отырған қатысуды сақтаған дәрежеде активті тануды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер. Холдингтік Компания өз міндеттемелерін шарт негізінде орындаған жағдайда немесе күші жойылып, тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

(iii) Қаржылық активтердің және қаржылық міндеттемелердің шарттарын түрлендіру

Қаржылық активтер. Егер қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Холдингтік Компания, мұндай түрлендірілген актив бойынша ақшалай қаражаттың ағындары айтарлықтай ерекшелене ме екендігін бағалайды. Егер ақшалай қаражаттың ағындары айтарлықтай ерекшеленсе («шарттардың айтарлықтай түрленуі»), онда шартпен қарастырылған бастапқы қаржылық актив бойынша ақшалай қаражаттың ағындарына құқықтар өткен деп саналады. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа қаржылық актив есепте әділ құны бойынша танылады және мәміле бойынша тиісті шығыстар қосылады. Түрлендіру аясында туындаған комиссиялық сыйақының алынған сомалары есепте былайша танылады:

- жаңа активтің әділ құнын айқындау кезінде ескерілетін комиссиялық сыйақы сомасы, сондай-ақ мәміле бойынша тиісті шығындарды өтеуді білдіретін комиссиялық сыйақы сомасы осы активтің бастапқы бағасына енгізіледі; және
- комиссиялық сыйақының өзге сомалары пайданың немесе залалдың құрамында тануды тоқтатудан түскен пайданың немесе залалдың бөлігі ретінде танылады.

Қолданыстағы қаржылық активтер немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақшалай қаражат ағындарының шамасының өзгерістері, егер олар шарттың ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, шарттардың түрленуі болып саналмайды.

Холдингтік Компания шарттарды түрлендіру елеулі болып табыла ма, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақшалай қаражаттың ағындары және түрлендірілген немесе оны алмастырған қаржылық актив бойынша ақшалай қаражаттың ағындары айтарлықтай ерекшелене ме екендігіне сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Холдингтік Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық факторларын талдай отырып, шарттардың түрленуінің елеулілігіне қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Егер ақшалай қаражаттың ағындары айтарлықтай ерекшеленсе, онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартпен қарастырылған бастапқы ақшалай қаражаттың ағындарына құқықтар өткен деп саналады. Бұл бағалауды жүргізген кезде Холдингтік Компания аналогия бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Холдингтік Компания келесі сапалық факторлардың негізінде, шарттарды түрлендіру елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық актив валютасын өзгерту;
- қамсыздандыру түрін немесе міндеттеме сапасын арттыратын басқа құралдарды өзгерту.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы шарттардан едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады. Егер Холдингтік Компания қаржылық активті қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаты ағындарының бір бөлігін кешіруге әкеп соқтыратындай етіп түрлендіруді жоспарласа, онда ол модификация жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есептен шығару керек емес пе (төменде есептен шығаруға қатысты саясатты қараңыз) талдау жасауға тиіс. Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайларда тиісті қаржы активін тануды тоқтату үшін критерийлер әдетте сақталмауына әкеп соғады. Холдингтік Компания сондай-ақ шарттардың модификациясы едәуір болып табылатындығына сапалы баға береді.

Егер өзге жиынтық кіріс арқылы амортизацияланған құн бойынша немесе әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активінің шарттарын модификациялау осы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Холдингтік Компания осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда болған айырманы пайданың немесе залалдың құрамында түрлендіруден пайда немесе залал ретінде таниды. Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты түрлендіруден түсетін пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме түрлендіруді жүргізу сәтіндегі ағымдағы нарықтық шарттарды көрсету үшін түзетіледі: осындай модификация шеңберінде туындаған шеккен шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық сыйақылар модификацияланған қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржы активінің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қарыз алушының номиналды құны бойынша елеулі айыппұлдарсыз мерзімінен бұрын өтеуге құқығы көзделген тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар кредиттер үшін нарықтық жағдайлардың өзгеруіне жауап ретінде пайыздық мөлшерлеменің нарықтық деңгейге дейін өзгеруін Холдингтік Компания құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар үшін есепке алу тәртібіне ұқсас есепке алады, яғни тиімді пайыздық мөлшерлеме перспективалы түрде қайта қаралады.

Қаржылық міндеттемелер. Холдингтік Компания қаржылық міндеттеменің шарттары түрлендірілген міндеттеме бойынша ақшалай қаражат ағындарының шамасы айтарлықтай ауысатындай етіліп өзгертін кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда шарттары түрлендірілген жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің теңгерімдік құны мен шарттары түрлендірілген жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырмашылық пайда немесе залалдың құрамында танылады. Төленген өтеу, егер мұндайлар бар болса, жаңа түрлендірілген қаржылық міндеттемені қоса алғанда, берілген қаржылық емес активтерді және өзіне қабылданған міндеттемелерді қамтиды.

Холдингтік Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық факторларын талдай отырып, шарттардың түрленуінің елеулілігіне қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Холдингтік Компания келесі сапалық факторлардың негізінде, шарттарды түрлендіру елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасын өзгерту;
- қамсыздандыру түрін немесе міндеттеме сапасын арттыратын басқа құралдарды өзгерту;
- айырбастау шартын қосу;
- қаржылық міндеттеме субординациясын өзгерту.

Сандық бағалау жүргізу үшін, егер жаңа шарттарға сәйкес ақшалай қаражат ағындарының келтірілген құны, оған қоса бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергенде комиссиялық сыйақының төлемдері, бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақшалай қаражат ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кем дегенде 10%-ға ерекшеленсе, шарттар айтарлықтай ерекше болып саналады.

Егер қаржылық міндеттеме шарттарының модификациясы оны тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда міндеттеменің амортизацияланған құны бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша ақша қаражатының модификацияланған ағындарын дисконттау жолымен қайта есептеледі және нәтижесінде пайда болған айырма пайда немесе залал құрамындағы түрлендіруден пайда немесе залал ретінде танылады. Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржылық міндеттемелерге қатысты түрлендіруден түсетін пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме түрлендіруді жүргізу сәтіндегі ағымдағы нарықтық шарттарды көрсету үшін түзетіледі. Модификация шеңберінде туындаған шеккен шығындар немесе төленген комиссиялар міндеттеменің баланстық құнын түзету ретінде танылады және құралдар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептеу жолымен түрлендірілген қаржылық міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

(iv) Құнсыздану

Сонымен қатар 5 ескертпені қараңыз.

Холдинг пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын келесі қаржылық құралдар бойынша күтілетін кредиттік залалдардың бағалық резервін мойындайды:

- борыштық құралдар болып табылатын қаржылық активтер;
- қаржылық кепілдіктің шығарылған шарттары.

Үлестік құралдарға инвестициялар бойынша құнсызданудан залал танылмайды.

Холдингтік Компания бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік залалдарға тең сомда күтілетін несиелік залалдарға бағалық резервтерді таниды, келесі құралдарды қоспағанда, олар бойынша резервтің сомасы 12-айлық күтілетін несиелік залалдарға тең болады:

- есептік күндегі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі бірқалыпты борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- басқа қаржылық құралдар, олар бойынша кредиттік тәуекел бастапқы оларды тану сәтінен бастап едәуір көтерілген жоқ (5 ескертпені қараңыз).

Холдингтік Компания борыштық бағалы қағаз бірқалыпты кредиттік тәуекелге ие деп санайды, егер оның кредиттік рейтингі әлемде көпшілік мақұлдаған «инвестициялық сапа» рейтингісінің анықтамасына сәйкес келсе.

12-айлық күтілетін кредиттік залалдар («12-айлық ККЗ») – бұл есептік күннен кейінгі 12 айдың ішінде ықтимал қаржылық құрал бойынша дефолт оқиғасының салдарынан туындайтын күтілетін кредиттік залалдардың бөлігі. 12-айлық ККЗ танылатын қаржылық құралдар «1 саты» қаржылық құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар («барлық мерзім ішінде ККЗ») қаржы құралы бойынша барлық ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде оның күтіліп отырған мерзімі ішінде ККЗ ретінде анықталады. ККЗ барлық мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-сатылы» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел оның бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай жоғарылаған, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын жағдайда) және «3-сатылы» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылған жағдайда) қаржы құралдарына жатады. Сонымен қатар 5 ескертпені қараңыз.

ККЗ бағалау. Күтілетін кредиттік залалдар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша өлшенген кредиттік залалдардың есептік бағасы болып табылады. Олар келесідей түрде бағаланады:

- *есептік күндегі жағдай бойынша несиелік-құнсызданған болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* барлық күтілетін ақшалай қаражаттарды алмаудың келтірілген құны ретінде (яғни шартқа сәйкес Холдингтік Компанияға тиесілі ақшалай қаражат ағындарының және Холдингтік Компания алады деп күтетін ақшалай қаражат ағындарының арасындағы айырмашылық);
- *есептік күндегі жағдай бойынша несиелік-құнсызданған болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* активтердің жалпы теңгерімдік құны мен есептік болашақ ақшалай қаражат ағындарының келтірілген құны арасындағы айырмашылық;
- *қаржылық кепілдік шарттарына қатысты:* шартты ұстаушы көтерген несиелік залалдың өтемақысы ретінде, Холдингтік Компания өтеймін деп күтетін сомаларды шегергенде, шартты ұстаушыға күтілетін төлемдердің келтірілген құны.

Сонымен қатар 5 ескертпені қараңыз.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер. Тараптардың келісімі бойынша қаржылық активтің шарттары қайта қаралған жағдайда немесе қаржылық активтің шарттарын түрлендірілген жағдайда, немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты қолданыстағы қаржылық актив жаңасына ауыстырылған жағдайда, осы қаржылық активті тануды тоқтату қажеттілігіне қатысты бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік залалдар келесідей түрде бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті танудың тоқталытуына алып келмесе, түрлендірілген қаржылық актив бойынша ақшалай қаражаттың күтілетін ағындары қолданыстағы актив бойынша ақшалай қаражатты алмау сомасының есебіне қосылады.

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті танудың тоқтатылуына алып келсе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны, тану тоқтатылған сәтте қолданыстағы актив бойынша ақшалай қаражаттың түпкілікті ағыны ретінде қарастырылады. Бұл сома, қолданыстағы қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен бастап есептік күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржылық актив бойынша ақшалай қаражатты алмау сомасының есебіне қосылады.

Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер. Әрбір есептік күнге Холдингтік Компания амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржылық активтерге және басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржылық активтерге, олардың кредиттік құнсыздануына қатысты бағалау жүргізеді. Қаржылық актив, мұндай қаржылық актив бойынша ақшалай қаражаттың есептік болашақ ағындарына жағымсыз ықпал ететін бір немесе бірнеше оқиғалар орын алған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржылық активтің кредиттік құнсыздануының куәсі, атап айтқанда, келесі бақыланатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиыншылықтары;
- дефолт немесе төлемді кешіктіру сияқты шарттың талаптарының бұзылуы;
- басқа жағдайда ол тіптен қарастырмайтын шарттарда Холдингтік Компаниямен қарызды немесе аванстық төлемді қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттық немесе басқа қаржылық қайта құрылымдау ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиыншылықтардың нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоқ болуы.

Шарттары қарыз алушының қаржылық жағдайының туындауы салдарынан қайта қаралған кредит, әдетте, кредиттік-құнсызданған болып саналады, тек егер шартпен қарастырылған ақшалай қаражат ағындарын алмау тәуекелі төмендеді және құнсызданудың басқа белгілері жоқ дегеннің куәсі бар болмаса.

Қаржылық жағдай туралы жеке есептегі күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалық резервті ұсыну. Күтілетін кредиттік залалдарға бағалық резервтің сомалары қаржылық жағдай туралы жеке есепте келесідей түрде ұсынылған:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер: бұл активтердің жалпы теңгерімдік құнының азаюы сияқты;
- қаржылық кепілдіктер шарттары: жалпы жағдайда, резерв сияқты;
- басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар: залалдарға бағалық резерв қаржылық жағдай туралы жеке есепте танылмайды, себебі бұл активтердің теңгерімдік құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда залалдарға бағалық резервтің шамасы әділ құнның өзгерістер резервінің құрамында ашылады және танылады.

Есептен шығару. Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар, оларды есептен шығарудың негізделген күтімдері болмаған кезде, есептен шығарылуға жатады (ішінара немесе толық сомада). Холдингтік Компания есептен шығарылуға жататын берешектің сомаларын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақшалай қаражат ағындарын тудыруы мүмкін активтер немесе табыс көздері қарыз алушыда жоқтығын анықтайды. Бұл бағалау әрбір актив үшін жекелей орындалады.

Бұрын есептен шығарылған сомаларды өтеу пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы есепте «қаржы құралдарының құнсыздануынан залалдар» бабында көрсетіледі.

Алайда есептен шығарылған қаржылық активтерге қатысты Холдингтік Компания, тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

Инвестициялық бағалы қағаздар

Қаржылық жағдай туралы жеке есептің «Инвестициялық бағалы қағаздар» бабы мыналарды қамтиды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады плюс мәміле бойынша және салдарынан тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, олардың амортизацияланған құны бойынша қосымша тікелей шығындар;
- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша міндетті түрде бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар немесе Холдингтік Компанияның қалауына осы санатқа сыныпталатын; олар өзгерістері дереу пайда немесе залалдың құрамында танылатын әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржылық кепілдік шарттары және қарыздар беру бойынша міндеттемелер. Қаржылық кепілдік шарты – бұл Холдингтік Компанияның шартта көрсетілген борышқор төлемді борыш құралының талаптарында белгіленген мерзімде жүзеге асыра алмауының нәтижесінде соңғысы шеккен шығынды өтеу үшін кепілдік ұстаушыға белгілі бір төлемдер жүргізуге міндеттейтін шарт. Қарыз беру бойынша міндеттеме – бұл алдын ала келісілген шарттарда және белгіленген мерзімде қарыз берудің қатаң міндеттемесі.

Шығарылған қаржы кепілдігінің шарттары немесе қарыз беру жөніндегі міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Нәтижесінде олар екі шаманың ең үлкені бойынша бағаланады: тиісті жағдайларда ХҚЕС (IFRS) 15 қағидаттарына сәйкес танылған табыстың жинақталған сомасын шегере отырып, бастапқы танылған соманы шегере отырып, ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес айқындалған залал үшін бағалау резервінің сомасы.

Холдингтік Компанияның пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыздарды беру бойынша шығарылған міндеттемелері жоқ.

Қарыз беру жөніндегі өзге де міндеттемелерге қатысты Холдингтік Компания залалдарға бағалау резервін таниды.

Шығарылған қаржылық кепілдік шарттарына және қарыздар беру бойынша міндеттемелерге қатысты танылған қаржылық міндеттемелер өзге міндеттемелер құрамына енгізілді.

Ақша қаражаты мен оның баламалары. Ақша қаражаты мен оның баламалары қолма-қол ақшаның белгілі бір сомасына жеңіл айырбасталатын баптар болып табылады және құнның болмашы өзгеруіне ұшырайды. Ақшалай қаражат және оның баламалары барлық банкаралық депозиттерді және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан кем басқа банктердегі депозиттерді қамтиды. Беру кезінде үш айдан астам кезеңге пайдалану бойынша өздеріне қатысты шектеулер бар қаражат ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамынан алып тасталады. Ақша қаражаты мен оның баламалары амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі.

Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер. Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер Холдингтік Компания еншілес кәсіпорындарға туынды қаржы құралдарымен байланысты емес және ашық нарықта белгіленімдері жоқ, белгіленген немесе белгіленген күнге өтеуге жататын дебиторлық берешекті сатып алу немесе құру мақсатында аванстық төлемдер түрінде ақша қаражатын бергенде және бұл ретте Холдингтік Компанияда осы дебиторлық берешекпен сауда операцияларын жүзеге асыру ниеті болмаса ескеріледі. Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер амортизацияланған құны бойынша ескеріледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Холдингтік Компания қазақстандық теңгемен шығарған облигацияларды қамтиды. Борыштық бағалы қағаздар амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар. Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар теңгемен деноминацияланған және амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Жеткізушілермен есеп айырысу және өзге кредиторлық берешек. Кредиторлық берешек контрагенттің өз міндеттемелерін орындауы кезінде танылады және амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар. Холдингтік Компанияның бақылауындағы инвестиция объектілері еншілес кәсіпорындар болып табылады. Егер Холдингтік Компания инвестиция объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы кіріске байланысты тәуекелге ұшыраса немесе мұндай кірісті алуға құқығы болса, сондай-ақ инвестиция объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кірістің шамасына ықпал етуге қабілеті болса, Холдингтік Компания инвестиция объектісін бақылайды. Жеке қаржылық есептілікті дайындаған кезде Холдингтік Компания құнсыздануды шегере отырып, нақты құны бойынша еншілес кәсіпорындарға инвестицияларды ескереді. Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың нақты құны 9-ескертпеде ашып көрсетілген.

Негізгі құралдар. Негізгі құралдар негізгі құралдардың жинақталған амортизациясы және құнсызданудан жинақталған залалдар шегеріле отырып, өзіндік құны бойынша есепке алынады (бұл қажет болған жерде).

Болмашы жөндеу және ағымдағы қызмет көрсету бойынша шығыстар олардың туындауына қарай есепке алынады. Негізгі құралдардың ірі компоненттерін ауыстыру бойынша шығыстар кейіннен ауыстырылған компонент есептен шығарыла отырып капиталдандырылады.

Әрбір есепті кезеңнің аяғында басшылық негізгі құралдардың құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Құнсыздану белгілері болған кезде басшылық өтелетін құнды бағалауды жүргізеді, ол сатуға арналған шығындар және пайдалану құны шегеріле отырып, активтің әділ құнының ең үлкені ретінде айқындалады. Теңгерімдік құн өтелетін құнға дейін азайтылады, ал құнсызданудан туындаған залал кезең ішіндегі пайдаға немесе залалға жатқызылады. Алдыңғы кезеңдерде қандай да бір актив үшін көрсетілген құнсызданудан туындаған залал, егер пайдалану құнын немесе сатуға арналған шығындар шегеріле отырып, оның әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс орын алса, қалпына келтіріледі.

Түсімнің сомасын теңгерімдік құнмен салыстыру арқылы айқындалатын, істен шығарудан болатын пайда мен залал кезең ішіндегі пайдада және залалда көрсетіледі (өзге операциялық кірістер мен шығыстар құрамында).

Амортизация. Басқа негізгі құралдар бойынша амортизация желілік әдіс пайдаланыла отырып, яғни активтерді пайдалы қолданудың мынадай есептік мерзімдері ішінде қалдық құнға дейін құны біркелкі азайтыла отырып есептеледі:

	<u>Пайдалы қолдану мерзімі, жыл</u>
Көлік құралдары	5-7
Офистік және компьютерлік жабдық	2-10
Басқалары	3-20

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Активтің қалдық құны – бұл, егер актив пайдалы қолдану мерзімінің аяғына және пайдалы қолдану мерзімінің аяғына тән жай-күйге жетіп қойған болса, істен шығаруға болжанып отырған шығындар шегерілгеннен кейін ағымдағы кезде активтің істен шығуынан Холдингтік Компания алатын есептік сома. Активтердің қалдық құны және оларды пайдалы қолданудың мерзімі қайта қаралады және егер қажет болса, әрбір есепті кезеңнің аяғында оларға түзету енгізіледі.

Материалдық емес активтер. Гудвилден басқа, Холдингтік Компанияның материалдық емес активтерінің белгілі бір пайдалы қолдану мерзімі бар және олар, негізінен, капиталдандырылған бағдарламалық қамтылымды және басқа да сатып алынған лицензияларды қамтиды. Арнайы бағдарламалық жасақтамаға лицензияларды сатып алуға шығындар және оның енгізілуі тиісті материалдық емес активтің құнында капиталданады. Холдингтік Компания бақылайтын, сәйкестендірілетін және бірегей бағдарламалық қамтылымға тікелей байланысты әзірлеуге арналған шығындар, егер қосымша экономикалық пайданың сомасы шығындардан асып түседі деп күтілсе, материалдық емес активтер ретінде көрсетіледі. Капиталдандырылған шығындар бағдарламалық қамтылымды әзірлеушілер тобын ұстауға арналған шығыстарды және үстеме шығыстардың тиісті үлесін қамтиды. Бағдарламалық қамтылымға (мысалы, оған қызмет көрсетуге) байланысты барлық басқа шығындар олардың келтірілуіне қарай ескеріледі.

Материалдық емес активтер активтерді пайдалы қолданудың мынадай есептік мерзімдері ішінде желілік әдіспен амортизацияланады:

Пайдалы қолдану мерзімі, жыл

Компьютерлік бағдарламалық жасақтамаға лицензиялар және патенттер	3-20
Дербес әзірленген бағдарламалық жасақтама	1-14
Басқалары	2-15

Жалдау

2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданылатын есеп саясаты

Шарт жасасу кезінде Холдингтік Компания Шарттың тұтастай немесе оның жекелеген құрамдас бөліктерінің жалдау шарты болып табылатындығын бағалайды.

Егер осы шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің өтемге айырбасталуына пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, шарт жалдау шарты болып табылады немесе жалдау компонентін қамтиды. Осы шарт бойынша сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығы беріле ме екенін бағалау үшін Холдингтік Компания ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау анықтамасын қолданады.

Бұл есеп саясаты 2019 жылдың 1 қаңтарында немесе кейінірек жасалған шарттарға қолданылады.

(i) Холдингтік Компания жалға алушы ретінде

Жалға алу құраушы бар шарттың қолданылуы немесе модификациясы басталған кезде Холдингтік Компания шартта көзделген өтемді жалдаудың әрбір құраушына оның оқшауланған мәміленің салыстырмалы бағасы негізінде бөледі. Алайда жылжымайтын мүлік объектілерін жалдаудың кейбір шарттарына қатысты Холдингтік Компания жалгерлік болып табылмайтын компоненттерді бөлмеуге және жалгерлік компоненттерін және жалгерлік болып табылмайтын тиісті компоненттерді жалгерліктің бір компоненті ретінде ескермеуге шешім қабылдайды.

Холдингтік Компания пайдалану құқығы нысанындағы активті және жалдау басталған күнгі жалдау бойынша міндеттемені таниды. Пайдалану құқығы нысанындағы актив бастапқыда жалдау басталған күні немесе осындай үлге дейін жасалған жалдау төлемдерінің шамасына түзете отырып, келтірілген бастапқы тікелей шығындарға ұлғайтылған жалдау жалдауда міндеттеменің бастапқы шамасын құрайтын бастапқы құны бойынша және жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып, базалық активті бөлшектеу және орнын ауыстыру, базалық активті немесе ол орналасқан учаскені қалпына келтіру кезінде туындаған шығындардың бағалау шамасы бойынша бағаланады.

Жалдау шартына сәйкес базалық активке меншік құқығы Холдингтік Компанияға жалдау мерзімінің соңына дейін берілетін немесе пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны Холдингтік Компанияның сатып алуға опционды орындауын көрсететін жағдайларды қоспағанда, кейіннен пайдалану құқығы нысанында актив жалдау басталған күннен бастап және жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады. Мұндай жағдайларда пайдалану құқығы нысанындағы актив негізгі құралдар үшін қолданылатын тәсілді пайдалана отырып айқындалатын базалық активті пайдалы пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады. Бұған қосымша пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны олар болған кезде құнсызданудан болған шығындардың шамасына мезгіл-мезгіл төмендейді, сондай-ақ жалдау бойынша міндеттемелерге белгілі бір қайта бағалау жүргізу кезінде түзетіледі.

Жалдау жөніндегі міндеттеме бастапқыда жалдау шартына енгізілген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған, жалдау басталған күні төленбеген жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша немесе, егер мұндай мөлшерлеме Холдингтік Компанияның қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып оңай анықталмаса, бағаланады. Әдетте, Холдингтік Компания өзінің қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін дисконттау мөлшерлемесі ретінде пайдаланады.

Холдингтік Компания түрлі сыртқы көздерден пайыздық мөлшерлемелерді негізге ала отырып, қосымша қарыз қаражатын тарту бойынша өзінің мөлшерлемесін айқындайды және жалға алу шарттары мен жалға алынатын активтің түрін ескеру үшін белгілі бір түзетулер жүргізеді.

Жалдау бойынша міндеттемелерді бағалауға енгізілетін жалдау төлемдері мыналарды қамтиды:

- тіркелген төлемдерді, соның ішінде мәні бойынша тіркелген төлемдерді;
- жалдаудың басталу күніне индексті немесе мөлшерлемені пайдалана отырып бастапқы бағаланатын индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдерін;
- жалға алушы тарату құнының кепілдігі бойынша төлейтін болады деп күтілетін сомаларды;
- егер Холдингтік Компания осы опционды орындайтынына жеткілікті сенімді болса, сатып алуға арналған опционды орындау бағасы, егер Холдингтік Компания осы опционды жалға алуды ұзартуды орындайтынына жеткілікті сенімді болса, жалға алуды ұзартуға арналған опционның болу түрі туындайтын жалдаудың қосымша кезеңі ішінде жалдау төлемдері және Холдингтік Компанияның жалға алуды мерзімінен бұрын тоқтатпайтынына жеткілікті сенімді болған жағдайларды қоспағанда, жалдауды мерзімінен бұрын тоқтату үшін айыппұлдар.

Жалдау бойынша міндеттеме тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Егер болашақ жалдау төлемдері индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруіне байланысты өзгерсе, егер Холдингтік Компания жасаған, тарату құнының кепілдігі бойынша төлеуге жататын соманың бағасы өзгерсе, егер Холдингтік Компания сатып алуға арналған опционды, жалға алуды ұзартуға немесе оны тоқтатуға арналған опционды бағалауды өзгертсе немесе егер шын мәнінде тіркелген болып табылатын жалдау төлемі қайта қаралса, ол қайта бағаланады.

Жалға беру бойынша міндеттеме осылайша қайта қаралғанда, тиісті түзету пайдалану құқығы нысанындағы активтің теңгерімдік құнына қатысты жүргізіледі немесе егер активтің теңгерімдік құны пайдалану құқығы нысанындағы бұрын нөлге дейін азайтылған болса, пайдаға немесе залалға жатқызылады.

Холдингтік Компания инвестициялық жылжымайтын мүлікті айқындауға жауап бермейтін пайдалану құқығы нысанындағы активтерді «негізгі құралдар» бабының құрамында, ал жалдау бойынша міндеттемелерді – қаржылық жағдай туралы жеке есепте «өзге міндеттемелер» бабының құрамында ұсынады.

Холдингтік Компания құны төмен активтерді жалдау шарттарына және қысқа мерзімді жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтерді танымау туралы шешім қабылдайды. Холдингтік Компания осындай шарттарға сәйкес жүзеге асырылатын жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен шығыс ретінде таниды.

(ii) Холдингтік Компания жалға беруші ретінде

Жалға алу құраушысы бар шарттың қолданылуы немесе модификациясы басталған кезде Холдингтік Компания шартта көзделген өтемді жалдаудың әрбір құраушысына оның оқшауланған мәміленің салыстырмалы бағасы негізінде бөледі.

Холдингтік Компания жалға беруші болып табылатын жағдайларда, ол жалдау қатынастары басталған күні шарттардың әрқайсысы қаржылық жалға алу немесе операциялық жалға алу болып табылатынын айқындайды.

Жалдау шартын жіктеу үшін Холдингтік Компания жалдау шартының базалық активті иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде беретініне жалпы баға береді. Егер бұл орын алса, онда жалдау шарты қаржылық жалдау болып табылады; әйтпесе шарт операциялық жалдау болып табылады. Осы бағалау шеңберінде Холдингтік Компания белгілі бір индикаторларды қарайды, атап айтқанда, жалдау мерзімі активті экономикалық пайдалану мерзімінің елеулі бөлігін құрайды ма.

Холдингтік Компания аралық жалға беруші болған жағдайларда, жалдаудың бас шарты мен қосалқы жалға алу шарты жеке ескеріледі. Холдингтік Компания базалық актив негізінде емес, пайдалану құқығы нысанындағы активтің негізінде қосалқы жалгерлік шартының сыныптамасын айқындайды. Егер бас жалдау шарты қысқа мерзімді болып табылса, оған қатысты Холдингтік Компания жоғарыда сипатталған ерекшелікті қолданатын болса, қосалқы жалгерлік шарты операциялық жалгерлік ретінде жіктеледі.

Егер келісімде жалгерлік компоненті мен жалгерлік болып табылмайтын компонент болса, Холдингтік Компания өтеуді шарт бойынша бөлу үшін ХҚЕС (IFRS) 15 қолданады.

Холдингтік Компания ХҚЕС (IFRS) 9 жалға алынған таза инвестицияға қатысты тануды және құнсыздануды тоқтатуға қатысты талаптарын қолданады. Сонымен қатар, Холдингтік Компания жалға берілген жалпы инвестициялар есебінде пайдаланылған кепілдік берілмеген тарату құнының есептік шамаларын өзгерту қажеттілігі тұрғысынан тұрақты түрде талдайды.

Холдингтік Компания «Өзге түсім» бабының құрамында жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен кіріс ретінде операциялық жалдау шарттары бойынша алынған жалдау төлемдерін таниды.

Әдетте, Холдингтік Компания жалға беруші ретінде қолданған есеп саясаты салыстырмалы кезеңде ХҚЕС (IAS) 16 талаптарынан ерекшеленбеген.

2019 жылдың 1 қаңтарына дейін қолданылған есеп саясаты

2019 жылғы 1 қаңтарға дейін жасалған шарттар бойынша Холдингтік Компания осы келісім жалпы жалға алу болып табыла ма немесе бағалау негізінде жалға алу элементін қамтитынын айқындайды:

- келісімнің орындалуы қандай да бір нақты активті немесе активтерді пайдалануға байланысты ма; және

- осы келісім шеңберінде активті пайдалану құқығы берілді ме. Егер мынадай шарттардың кез келгені орындалса, келісім активті пайдалану құқығын берді:
- сатып алушы сол уақытта осы актив шығарған өнімді елеусіз көлемнен асатын көлемде ала отырып немесе бақылай отырып, осы активті басқаруға мүмкіндігі немесе құқығы болды;
- сатып алушы активке физикалық қолжетімділікті бақылау мүмкіндігі немесе құқығы бар, бұл ретте осы актив өндірген өнімді елеусіз көлемнен асатын көлемде ала отырып немесе бақылай отырып;
- фактілер мен мән-жайлар басқа тараптардың елеусіз көлемнен асатын көлемде өнім алу ықтималдығының төмендігін көрсетті және бұл ретте өнім бірлігінің бағасы шартта өнім бірлігінің сомасы ретінде тіркелмеді және өнім бірлігінің ағымдағы нарықтық бағасына тең болмады.

(i) Холдингтік Компания жалға алушы ретінде

Салыстырмалы кезеңде Холдингтік Компания жалға алушы ретінде жалдау шарттарын жіктеді, оларға сәйкес қаржылық жалгерлік ретінде активті иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде берді. Бұл жағдайда жалға алынған активтер бастапқыда ең аз шамалар бойынша бағаланды: әділ құны бойынша немесе ең аз жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша. Шартты жалдау төлемін қоспағанда, жалға алушыдан талап етілген жалдау мерзімі ішіндегі төлемдер ең аз жалдау төлемдері болып табылды. Бастапқы танудан кейін активтер осындай активтерге қолданылатын есеп саясатына сәйкес есепке алынды.

Операциялық жалдау ретінде жіктелген қалған шарттар бойынша жалға алынған активтер Холдингтік Компанияның қаржылық жағдайы туралы жеке есепте танылмаған. Операциялық жалдау бойынша төлемдер жалдау мерзімі ішінде пайданың немесе залалдың құрамында желілік әдіспен танылған. Жалдау шарттары шеңберінде алынған ынталандырушы төлемдер жалдау мерзімі ішінде жалдау бойынша жалпы шығыстардың ажырамас бөлігі ретінде танылды.

(ii) Холдингтік Компания жалға беруші ретінде

Холдингтік Компания жалға беруші ретінде әрекет еткен кезде, ол жалдау қатынастары басталған күні жалдау шарттарының әрқайсысы қаржылық немесе операциялық жалға алу болып табыла ма екенін анықтады. Жалға алуды жіктеу үшін Холдингтік Компания жалдау нәтижесінде активті иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың берілгеніне жалпы баға берді. Мұндай жағдайда жалдау қаржылық деп жіктелді; өзге жағдайларда жалдау операциялық болып табылды. Осы бағалау шеңберінде Холдингтік Компания белгілі бір индикаторларды қарады, атап айтқанда, жалдау мерзімі активті экономикалық пайдалану мерзімінің елеулі бөлігін құрады ма.

Табыс салығы. Жеке қаржылық есептілікте, қолданылатын немесе мәні бойынша есепті кезеңнің аяғында күшіне енген салық мөлшерлемелері мен заңнамалық нормалар пайдаланыла отырып, заңнаманың талаптарына сәйкес салық салу бойынша шығыстар көрсетілген. Табыс салығы бойынша шығыстар ағымдағы салықтар бойынша шығысты/кірісті және кейінге қалдырылған салықтар бойынша шығысты/кірісті қамтиды және егер олар осы немесе басқа кезеңде жиынтық кірістің құрамында немесе тікелей меншікті капиталда көрсетілген операцияларға жатуына байланысты, жиынтық кірістің құрамында немесе тікелей меншікті капиталда көрсетілмеуге тиіс болса, кезең ішіндегі пайдада немесе залалда көрсетіледі.

Ағымдағы салық ағымдағы және өткен кезеңдердегі салық салынатын пайда немесе залалға қатысты салық органдарынан төлеу немесе өтеу сомасы болып табылады. Егер жеке қаржылық есептілік тиісті салық декларациялары берілгенге дейін бекітілсе, салық салынатын пайда немесе залал бағалау көрсеткіштеріне негізделеді. Өзге салықтар, табыс салығынан бөлек, әкімшілік шығыстың құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған табыс салығы кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы мен жеке қаржылық есептегі олардың теңгерімдік құны арасында туындайтын, болашақ кезеңдерге ауыстырылатын салықтық залалдар мен уақыт айырмашылықтарына қатысты теңгерімдік міндеттемелер әдісімен есептеледі. Бизнесі біріктіру нәтижесінде туындайтын бастапқы тану жағдайларынан басқа, егер бастапқы тану кезінде мәміле әрі бухгалтерлік, әрі салық салынатын пайдаға әсер етпесе, бастапқы тану үшін ерекше жағдайға сәйкес активті немесе міндеттемені бастапқы тану кезінде туындайтын уақыт айырмашылықтарына қатысты кейінге қалдырылған салық есепке алынбайды. Кейінге қалдырылған салық салу бойынша активтер мен міндеттемелер қолданылатын немесе мәні бойынша есепті кезеңнің аяғында қолданылатын және күтіліп отырғандай, уақыт айырмашылықтары немесе кейінге қалдырылған салық залалдары іске асырылған кездегі кезеңде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері пайдаланыла отырып айқындалады.

Уақыт айырмашылықтарының салық салынатын базасын азайтатын және болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалдарына қатысты кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер болашақта осындай шегерімдер сомасына азайтылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жеткілікті ықтималдығы болған жағдайда ғана танылады.

Айқындалмаған салық позициялары. Холдингтік Компанияның айқындалмаған салық позицияларын басшылық әрбір есепті кезеңнің аяғында бағалайды. Салықтарға қатысты көрсетілетін міндеттемелер, егер Холдингтік Компанияның салық позициясына салық органдары дау айтатын болса, басшылық қосымша салық міндеттемелерінің туындауы ықтимал деп есептеген жағдайларда есепке алынады. Мұндай бағалау есепті кезеңнің аяғында қолданылған немесе мәні бойынша күшіне енген салық заңнамасын түсіндіру және осыған ұқсас мәселелер бойынша соттың кез-келген белгілі қаулысы немесе өзге де шешім негізінде орындалады. Пайда салығын қоспағанда, айыппұлдар, өсімпұлдар және салықтар бойынша міндеттемелер басшылықтың есепті кезеңнің аяғындағы міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыстарды ең үздік бағалауы негізінде көрсетіледі.

Мемлекеттік субсидиялар. Мемлекеттік субсидиялар Үкімет, мемлекеттік агенттіктер және мемлекеттік ұйымдар өткенде немесе болашақта Холдингтік Компанияның операциялық қызметіне қатысты белгілі бір шарттарды орындауға айырбастай отырып, Холдингтік Компанияға ресурстарды аудару нысанында беретін көмекті білдіреді. Холдингтік Компания оларға байланысты барлық шарттарды орындайтынына және көрсетілген субсидияларды алатынына негізді сенім болғанды қоспағанда, басқа жағдайларда мемлекеттік субсидиялар танылмайды. Өтеуді талап етуі мүмкін шарттар болған кезде субсидиялар өзге міндеттемелердің құрамында танылады.

Нарықтық мөлшерлемеден төмен сыйақы мөлшерлемесі бойынша мемлекеттік қарыз алудан түсетін пайда мемлекеттік субсидия ретінде есепке алынады. Нарықтық мөлшерлемеден төмен сыйақы мөлшерлемесінен туындайтын пайда қарыздың бастапқы теңгерімдік құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Мемлекеттік субсидиялар Холдингтік Компания шығыстар ретінде субсидиялардың қаражаты соларды өтеуге арналған тиісті шығындарды танитын кезеңдер ішінде жүйелі негізде пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

Міндеттемелер мен аударымдар үшін резервтер. Міндеттемелер мен аударымдар үшін резервтер мерзімі немесе сомасы белгіленбеген қаржылық емес сипаттағы міндеттемелерді білдіреді. Холдингтік Компанияның қандай да бір өткендегі оқиғаның нәтижесінде туындаған міндеттемелері (заңды немесе қалыптасқан практикаға негізделген) болған кезде резервтер жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Бұл ретте міндеттемені реттеу үшін Холдингтік Компанияға экономикалық пайданы қамтитын ресурстарды істен шығару талап етілуі және міндеттеменің шамасын сенімді түрде бағалауды келтіру қажет болуы мүмкін.

Акционерлік капитал. Міндетті өтеуге жатпайтын қарапайым акциялар және басшылықтың қалауы бойынша олар бойынша жарияланатын дивидендтер меншікті капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акциялардың эмиссиясына тікелей қатысты қосымша шығындар (салық есепке алынбағанда) меншікті капиталда түсімді азайту ретінде көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құны шығарылған акциялардың номиналды құнынан асып түсетін сома меншікті капиталда эмиссиялық кіріс ретінде көрсетіледі.

Кірістерді және шығыстарды көрсету. Барлық борыштық құралдар бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі пайдаланыла отырып есептеу әдісі бойынша көрсетіледі. Мұндай есептеу пайыздық кірістер мен шығыстарға шартты тараптары төлеген және алған әрі тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын барлық комиссиялар мен алымдарды, мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ өзге сыйлықақыларды немесе жеңілдіктерді қосады.

Тиімді пайыздық мөлшерлемеге жататын комиссиялар қаржы активін қалыптастыруға немесе сатып алуға немесе қаржы міндеттемесін шығаруға байланысты алынған немесе төленген комиссияларды (мысалы, кредит қабілеттілігін бағалау үшін кепілдіктерді немесе қамтамасыз етуді бағалау немесе есепке алу үшін, құралды беру шарттарын реттеу үшін және мәміле бойынша құжаттарды өңдеу үшін комиссиялық алымдарды) қамтиды. Холдингтік Компания нарықтық мөлшерлемелер бойынша кредит беру жөніндегі міндеттемені шығарғаны үшін алған комиссиялар, егер Холдингтік Компания нақты кредиттік келісім жасасып және кредитті бергеннен кейін қысқа мерзім ішінде оны өткізуді жоспарламайды деген ықтималдық болса, тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылады. Холдингтік Компания кредит беру жөніндегі міндеттемені өзгерістері пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемесі ретінде сыныптамайды.

Барлық өзге комиссиялық кірістер, өзге кірістер мен өзге де шығыстар, әдетте, берілуі тиіс қызметтердің жалпы көлемінде нақты көрсетілген қызметтің үлесі ретінде айқындалатын нақты мәміленің аяқталу дәрежесіне байланысты есептеу әдісі бойынша көрсетіледі. Синдикатталған кредиттер үшін комиссия синдикаттау операциясы аяқталған кезде кіріс ретінде көрсетіледі және Холдингтік Компания кредиттік пакеттің бір бөлігін өзіне қалдырмайды немесе Холдингтік Компания мәміленің басқа қатысушылары сияқты сол тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша пакеттің бір бөлігін өзіне қалдырады.

Шетелдік валютаны қайта бағалау. Холдингтік Компанияның функционалдық валютасы және Холдингтік Компанияның жеке қаржылық есептілігін ұсыну валютасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы, қазақстандық теңге болып табылады.

Персоналды ұстауға арналған шығыстар және оларға байланысты аударымдар. Жалақыға арналған шығыстар, мемлекеттік зейнетақы қорына және әлеуметтік сақтандыру қорына жарналар, төленген жыл сайынғы демалыстар және ауруы бойынша ақы төленетін демалыс, ақшалай емес нысандағы сыйлықақылар мен жеңілдіктер Холдингтік Компания қызметкерлерінің тиісті қызметтерді көрсетуіне қарай есепке жазылады. Холдингтік Компанияның мемлекеттік жоспарға сәйкес, белгіленген жарналары бар төлемдерден бөлек, зейнетақыларды немесе осыған ұқсас төлемдерді төлеу бойынша қандай да бір құқықтық немесе қалыптасқан іскерлік практикадан туындайтын міндеттемелері жоқ.

Өтімділік тәртібінде қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарын ұсыну. Холдингтік Компанияның нақты айқындалатын операциялық циклі жоқ және сондықтан, Холдингтік Компания қаржылық жағдай туралы жеке есепте қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелерді жеке-жеке ұсынбайды. Оның орнына, активтер мен міндеттемелер 21-ескертпеде өтеудің күтілетін мерзімдері бойынша ұсынылған.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Холдингтік Компанияның жеке қаржы есебіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- «Бизнесті анықтау» (ХҚЕС (IFRS) 3-ке түзетулер);
- «Елеулі» түсінігін анықтау» (ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8-ге түзетулер);
- «ХҚЕС стандарттарындағы қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелерге түзетулер»;
- 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS).

4 Есеп саясаттын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалаулары және кәсіби пайымдар

Холдингтік Компания жеке қаржылық есептілікте көрсетілетін сомаларға және келесі қаржы жылындағы активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнына әсер ететін есеп айырысу бағалауы мен долбарларды жүргізеді. Есеп айырысу бағалауы мен пайымдар, болашақтағы оқиғаларға қатысты болжалдарды қоса алғанда, басшылықтың тәжірибесі мен басқа факторлар негізінде тұрақты түрде талданады, олар, басшылықтың пікірінше, ағымдағы мән-жайлар тұрғысынан негізді болып табылады. Есептік саясатты қолдану процесінде басшылық, бағалау қолданылатын пайымдауларды қоспағанда, кәсіби пайымдарды да пайдаланады. Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілетін сомаларға және нәтижесі келесі қаржы жылы ішіндегі активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнына енгізілетін елеулі түзетулер болуы мүмкін бағалауға әсер ететін кәсіби пайымдар мыналарды қамтиды:

Салық заңнамасы. Қазақстан Республикасының салық, валюталық және кеден заңнамасында әртүрлі түсіндіру мүмкіндігіне жол береді (22-ескертпе).

Мемлекеттік даму бағдарламалары бойынша нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша тартылған және орналастырылған қаражатты бастапқы тану. 2019 жылы экономиканы дамытудың мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде тартылған қаражатты және еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді есепке алуға және бағалауға қатысты көзқарас 8, 10 және 11-ескертпелерде ашып көрсетілген.

Байланысты тараптармен операцияларды бастапқы тану. Өзінің қарапайым қызметі барысында Холдингтік Компания байланысты тараптармен операциялар жүргізеді. ХҚЕС (IFRS) 39-ға сәйкес қаржы құралдары бастапқы кезде әділ құны бойынша көрсетілуге тиіс. Операциялар нарықтық немесе нарықтық емес пайыздық мөлшерлемелер бойынша жүзеге асырылғанын-асырылмағанын айқындау үшін мұндай операциялар үшін белсенді нарық болмаған кезде кәсіби пайымдар пайдаланылады. Байланысты емес тараптармен операциялардың ұқсас түрлеріне баға белгілеу және тиімді пайыздық мөлшерлемені талдау пайым үшін негіз болып табылады.

Қаржы құралдарының құнсыздануы. Қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артуы орын алған жоқ па, және күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға болжамды ақпаратты енгізу – 5-ескертпені қараңыз.

Еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануы. Холдингтік Компанияның басшылығы әрбір есепті күнге еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануының кез келген белгілерінің болуын бағалайды. Басшылық өзінің пайымдауларын сатуға жұмсалған шығындарды және пайдаланудан түскен құнды шегере отырып, активтің әділ құнының ең үлкені ретінде айқындалатын инвестициялардың өтелетін сомасын есептеу үшін пайдаланады - 9-ескертпені қараңыз.

5 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Осы ескертпеде Холдингтік Компанияның қаржы тәуекелдеріне ұшырағыштығы туралы ақпарат ұсынылған. Қаржы тәуекелдерін басқару жөніндегі Холдингтік Компания қолданатын саясат туралы ақпарат 21 ескертпеде ұсынылған.

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар сомалары

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы. Бастапқы тану сәтінен бастап қаржылық құрал бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы орын алды ма екендігін бағалаған кезде Холдингтік Компания артық шығынсыз немесе күш салусыз орынды және қолжетімді болып табылатын негізделген және расталған ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық та, сапалық та ақпаратты, сондай-ақ Холдингтік Компанияның тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапаның және болжамдық ақпараттың сараптамаалық бағалауына негізделген талдауды қамтиды.

Холдингтік Компания кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алғанын айқындау үшін үш критерийді пайдаланады:

- дефолттың басталу ықтималдығының өзгеруіне негізделген сандық критерий;
- сапалық белгілері; және
- 30 күндік мерзімін өткізудің «шектеушісі».

Кредиттік тәуекелдің градация деңгейлері (рейтингтері). Холдингтік Компания кредиттік тәуекелге ұшырағыш әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжамдау үшін қолданылатын түрлі деректердің негізінде, сондай-ақ кредиттік сапасына қатысты сараптамалық пайымдауларды қолдану арқылы несиелік тәуекелдің тиісті рейтингісін береді. Несиелік тәуекелдің рейтингтері, дефолттың басталу тәуекелінің индикаторы қызметін атқаратын сандық және сапалық факторларды қолдана отырып айқындалады. Бұл факторлар несиелік тәуекелге ұшырағыш позицияның сипатына және қарыз алушының түріне байланысты ауысады.

Кредиттік тәуекелге ұшырағыш әрбір позиция, қарыз алушы туралы қолда бар ақпараттың негізінде бастапқы тану күніне кредиттік тәуекелдің белгілі рейтингісіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшырағыш позициялар тұрақты мониторингленуге жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингісінен өзгеше рейтинг позициясының берілуіне алып келуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректердің талдануын қарастырады:

- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректерінің, баспасөздегі жарияланымдардың, сыртқы несиелік рейтингтердің өзгерістері туралы ақпараты;
- Төлемдер туралы ақпарат, оған қоса мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпарат;
- Сұранымдар және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарауға сұранымдарды қанағаттандыру;
- Қаржылық, экономикалық шарттардың және қызметті жүзеге асыру шарттарының ағымдағы және болжамдық өзгерістері.

Дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құру. Кредиттік тәуекелдердің деңгейлері несиелік тәуекелге ұшырағыш позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құру кезінде негізгі бастапқы деректер болып табылады. Холдингтік Компания несиелік тәуекелге ұшырағыш, хұкіметке немесе өңірге, өнімнің және қарыз алушының тұрпатына байланысты, сондай-ақ несиелік тәуекелдің рейтингісіне байланысты талданатын позицияларға қатысты берешекке қызмет көрсету сапасы және дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды. Кейбір қоржындар үшін сонымен қатар сыртқы кредиттік рейтингтік агенттіктерден алынған ақпарат қолданылады.

Standard&Poor's, Fitch Ratings және Moody's Investors Service халықаралық агенттіктерінен сыртқы кредиттік рейтингі жоқ контрагенттің ішкі кредиттік рейтингін анықтау үшін Холдингтік Компания рентабельділік, өтімділік, леверидж, елдік тәуекел, саланың сипаттамасы, кәсіпорын қызметінің ерекшелігі, шоғырлану тәуекелі, құқықтық реттеу, ішкі деректер және берешек сияқты 10 санаттан тұратын контрагенттің ерекше сипаттамаларын ескере отырып, рейтингті айқындаудың сараптамалық бағасын пайдаланады.

Холдингтік Компания болжамды ақпаратты бағалау кезінде сараптамалық пікірді пайдаланады. Бұл бағалау сонымен қатар сыртқы ақпаратқа негізделеді. Холдингтік Компания дефолт ықтималдығын бағалауды түзету үшін осы болжамдарды пайдаланады.

Кредиттік тәуекелдің елеулі артуы орын алды ма екендігін анықтау. Әрбір есепті күнге Холдингтік Компания бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір артуы орын алғанын бағалайды. Кредиттік тәуекелді елеулі арттыру мәніне бағалау қаржы құралының сипаттамаларына байланысты. Кредиттік тәуекелдің елеулі артуын анықтау үшін критерийлер қоржынға байланысты әр түрлі болады және дефолт ықтималдығының көрсеткішінің мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімін өткізу мерзімі бойынша «шектеуші» белгісін қамтитын болады.

Холдингтік Компания кредиттік тәуекелге ұшыраған нақты позиция бойынша кредиттік тәуекел, егер эмитенттің кредиттік рейтингі бастапқы тану сәтінен бастап 2 тармаққа және одан да көп төмендесе, оның бастапқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай өсті деп санайды.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау негізінде және, мүмкін болған жағдайда, тиісті тарихи тәжірибе негізінде Холдингтік Компания, егер бұған кредиттік тәуекелді елеулі арттырудың индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштер меңзесе, тиімділігі сандық талдау шеңберінде толық көлемде анықталуы мүмкін емес қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алғаны туралы қорытынды жасай алады. Бастапқы тану сәтінен бастап қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын куәландыратын «шектеуші» белгісі ретінде Холдингтік Компания бұл актив бойынша 30 күннен артық мерзімнің асуы саналады. Мерзімі өткен берешектің күн саны, ең ерте күннен бастап, төлем толық сомасында алынбаған жағдай бойынша, күн санын есептеу арқылы айқындалады. Төлемді жүзеге асыру күндері қарыз алушыға берілуі мүмкін жеңілдікті кезең ескерілмей айқындалады.

Егер бастапқы танудың сәтіне қатысты кредиттік тәуекелдің елеулі артуы жоқ екендігі туралы куәлік болса, онда тиісті құрал бойынша залалдарға арналған бағалау резерві 12 айлық ККЗ мөлшерінде қайта бағаланатын болады. Кредиттік келісімнің қайта қаралған шарттарын бұзу сияқты кредиттік тәуекелді арттырудың кейбір сапалық белгілері белгінің өзі бар болуын тоқтатқаннан кейін орын алуды жалғастыратын дефолт пайда болу тәуекелінің өсуі туралы куәландырады. Мұндай жағдайларда Холдингтік Компания осы актив бойынша кредиттік тәуекелдің жеткілікті дәрежеде төмендегенін дәлелдеу үшін қаржылық актив бойынша төлемдер мерзімінде және белгіленген сомада жүзеге асырылуы тиіс "сынақ мерзімін" белгілейді. Шартта көзделген кредиттің талаптары өзгергенде, ККЗ тануға арналған критерийлер бүкіл мерзім ішінде одан әрі қанағаттандырылмайтындығының растамасы шарттың модификацияланған талаптарына сәйкес уақтылы төлемдер статистикасын қамтиды.

«Бөйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Холдингтік Компания келесілерге көз жеткізу үшін критерийлерді, тұрақты негізде тексерістер жүргізу арқылы олардың кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын анықтау қабілетіне тексеруді жүзеге асырады:

- кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияға қатысты дефолт оқиғасы басталғанға дейін критерийлер кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын анықтауға мүмкіндік береді;
- өлшемдер актив бойынша берешек 30 күннен артық мерзімі өткен уақытқа сәйкес келмейді;
- кредиттік тәуекелдің едәуір артуын анықтау мен дефолт оқиғасының басталуы арасындағы орташа уақыт кезеңі ақылға қонымды болып табылады;
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тікелей портфель құрамынан аударылмайды, ол бойынша бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалдар сомасында (1-кезең) танылған кредиттік-құнсызданған активтер портфелінің құрамына (3-кезең) танылады;
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларды бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындар сомасында (1-кезең) танылатын портфель құрамынан ауыстыру кезінде бағалау резерві шамасының негізсіз құбылмалылығы жоқ, ол бойынша бағалау резерві барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар сомасында (2-кезең) танылады.

«Дефолт» түсінігін анықтау. Қаржылық активті Холдингтік Компания келесі жағдайларда дефолт оқиғасы басталған қаржылық активтерге жатқызады:

- қарыз алушының Холдингтік Компания алдындағы кредиттік міндеттемелерін Холдингтік Компания кепілзаттық қамсыздандыруды (ол бар болса) іске асыру сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтелетіндігі екіталай; немесе
- қарыз алушының Холдингтік Компания алдындағы елеулі кредиттік міндеттемелерінің кез келгені бойынша берешегінің мерзімі 90 күннен аса өткен; немесе
- кредит бойынша өз міндеттемелері бойынша төлеуге қабілетсіздігі себебінен қарыз алушының банкроттығы нәтижесінде активтің қайта құрылымдануы ықтималдығы пайда болады.

Контрагенттің міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Холдингтік Компания мынадай факторларды ескереді:

- сапалық – мысалға, контрагенттің банкроттығын;
- сандық – мысалға, кредиттік рейтингі D-ға дейін төмендеуін; сонымен қатар
- меншікті және сыртқы көздерден алынған өзге ақпаратты.

Қаржылық құрал бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалаған кездегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы, жағдайлардағы өзгерістерді көрсету үшін, уақыт өткен сайын өзгеруі мүмкін.

Түрлендірілген қаржылық активтер. Шартпен қарастырылған кредит бойынша шарттар, нарықтық шарттардың өзгерісін және қарыз алушының кредит төлеуге қабілеттілігінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауымен шартталмаған басқа факторларды қосқанда, бірқатар себептер бойынша түрлендіріле алады. Шарттары түрлендірілген қолданыстағы кредитті есепте тану тоқтатылуы мүмкін және 3 (iii) ескертпеде сипатталған есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша түрлендірілген шарттармен жаңа кредиттің есебінде танылуы мүмкін.

Егер қаржылық активтің шарттары өзгертілсе және шарттардың түрлендірілуі қаржылық активті танудың тоқтатылуына алып келмесе, қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артуы орын алды ма екендігін анықтау келесілерді салыстыру арқылы жүзеге асырылады:

- шарттың түрлендірілген талаптарының негізінде есептік күндегі жағдай бойынша бүкіл мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығын; және
- шарттың бастапқы талаптарының негізінде қаржылық активті бастапқы тану кезінде уақыттың осы сәтіне қатысты есептелген бүкіл мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолттың ықтималдығын.

Кредит шарттарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырса, жаңадан танылған кредит 1-сатыға жатады (ол тану күніне кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын жағдайда).

Жалпы жағдайда, кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау, кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуының сапалық индикаторы болып табылады және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшырағыш позиция кредиттік-құнсызданған болып табылатындығының куәсі болып табылады (3(iv)) ескертпені қараңыз/дефолт жағдайы орын алады). Кредиттік тәуекелге ұшырағыш позиция енді кредиттік-құнсызданған болып саналмағанша/дефолт оқиғасы басталғанша немесе дефолт ықтималдығының төмендеуі соншалықты, залалдарға бағалық резерві 12-айлық күтілетін несиелік залалдарға тең сомада қайтадан бағаланса, контрагентке белгілі уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыруы қажет болады.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Болжамдық ақпаратты қосу. Холдингтік Компания болжамдық ақпаратты қаржылық құралды бастап тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуына қатысты бағалауға да, күтілетін кредиттік залалдардың бағалауына да қосады. Холдингтік Компания дефолт ықтималдығын бағалауды түзету үшін осы болжамдарды пайдаланады. Бұл бағалау сонымен қатар сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделеді. Сыртқы ақпарат Холдингтік Компания өз қызметін жүзеге асыратын елдердің Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және Қазақстан Республикасының Статистика комитеті сияқты мемлекеттік органдары мен ақша-кредиттік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды қамтуы мүмкін.

Мерзімді негізде Холдингтік Компания репрезентативтік сценарийлерді анықтауға өз көзқарасын түзету үшін «шок» сценарийлерін стресс-тестілеуді өткізеді.

Холдингтік Компания қаржы құралдарының әрбір портфелі бойынша кредиттік тәуекел мен кредиттік залалдардың бағасына әсер ететін негізгі факторларды анықтап, құжатпен ресімдеді және тарихи деректерді талдауды пайдалана отырып, макроэкономикалық ауыспалы, кредиттік тәуекел мен кредиттік залалдар арасындағы өзара байланысты бағалады. Негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамдары анықталды.

Негізгі көрсеткіштер мен дефолт оқиғалары мен қаржы активтерінің әртүрлі портфельдері бойынша залалдар деңгейлері арасындағы болжамды қатынастар сыртқы көздерден алынған деректер негізінде әзірленді.

Күтілетін кредит залалдарын бағалау . Күтілетін кредит залалдарын бағалау барысындағы бастапқы негізгі деректемелер келесі ауыспалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайындағы залал шамасы (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайындағы тәуекелде тұрған сома (EAD шамасы).

1-сатыға жататын кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін ККЗ 12-айлық PD көрсеткішін LGD көрсеткіші мен EAD шамасына көбейту жолымен есептеледі. Барлық мерзім ішінде ККЗ барлық мерзім ішінде PD көрсеткішін LGD көрсеткішіне және EAD шамасына көбейту жолымен есептеледі.

PD көрсеткіштерін бағалау әдістемесі жоғарыда «Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру» бөлімінде сипатталған.

Холдингтік Компания өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты талап-арыздар бойынша ақша қаражатын қайтару коэффициенттері туралы ақпарат негізінде LGD көрсеткіштерін бағалайды. LGD бағалау үлгілерінде құрылым, қамтамасыз ету, талаптың жоғары дәрежесі, контрагент саласы және қаржы активінің құрамына енгізілетін кез келген қамтамасыз етуді өтеуге арналған шығындар көзделген. LGD көрсеткіші, егер контрагент қазақстандық банк болып табылса, 70%-ды құрайды.

Дефолт болған жағдайда тәуекелдегі сома дефолт басталған күні, кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасы болып табылады. Бұл көрсеткішті Холдингтік Компания амортизацияның нәтижесінде, шарттың талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістер ескеріле отырып, есептік күндегі ағымдағы шамаға байланысты есептейді. Қаржылық актив үшін дефолт сәтіне жалпы теңгерімдік құн EAD шамасы болып табылады. Қарыз беру жөніндегі міндеттемелер және қаржылық кепілдік шарттар үшін EAD шамасы талап етілген соманы да, шарт бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін сомаларды да қамтиды, оларды бағалау тарихи байқаулар мен болжамдар негізінде жүргізіледі. Қаржылық кепілдік шарттары үшін EAD шамасы қаржылық кепілдікті орындау сәтінде төленуге жататын сома болып табылады.

Жоғарыда сипатталғандай, 1-сатыға жатқызылған қаржы активтері үшін PD ең жоғары 12 айлық көрсеткішін пайдалану шартымен Холдингтік Компания шарт бойынша ең жоғары кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып (мерзімін ұзартуға арналған кез келген опциондарды қоса алғанда) күтілетін кредиттік шығындарды, тіпті егер кредиттік тәуекелдерді басқару мақсаттары үшін Холдингтік Компания неғұрлым ұзақ мерзімді қарастырса да бағалайды. Шарт бойынша максималды кезең берілген кредитті өтеуге немесе қарыз беру бойынша өзіне алынған міндеттемелердің, қаржы кепілдік шартының күшін жоюға құқылы болу күніне дейін жалғасады.

Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпаратты Холдингтік Компания қолда бар ішкі ақпаратқа қосымша ақпарат ретінде пайдаланады. Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде берілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 31 желтоқсандағы кредиттік тәуекелге ұшырағыш позиция	Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Инвестициялық бағалы қағаздар	158,764,046	S&P дефолттар статистикасы	Moody's өтеу статистикасы
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	547,227,387		Қазақстан ішіндегі позициялар үшін LGD дефолттық қаржы
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	142,650,250		институттарынан тарихи өтеулерге негізделеді.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Кредиттік сапаны талдау. Келесі кестеде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтердің кредиттік сапасы туралы ақпарат ұсынылған. Егер басқасы көрсетілмесе, қаржылық активтер бойынша сомалар кестеде жалпы теңгерімдік құнның шамаларын көрсетеді. Қарыз беру жөніндегі міндеттемелер бойынша және соманың қаржылық кепілдік шарттары бойынша кестеде тиісінше қабылданған міндеттемелердің және берілген кепілдіктердің сомалары көрсетіледі.

2019 жылғы 31 желтоқсан				
	Саты 1	Саты 2	Саты 3	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	12-айлық ККЗ	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	Жиыны
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары				
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі – берілген кредиттік рейтингісі жоқ	27,790	-	-	27,790
- «ВВ-»-тен «ВВ+»-ке дейінгі рейтингімен	7,790,040	-	-	7,790,040
- «В-»-тен «В+»-ке дейінгі рейтингімен	547	-	-	547
- рейтингісі жоқ	1,430	-	-	1,430
	7,819,807	-	-	7,819,807
Залалдарға бағалық резерв	-	-	-	-
Теңгерімдік құны	7,819,807	-	-	7,819,807
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер				
<i>Сыртқы кредиттік рейтингісі бар</i>				
ВВВ- кредиттік рейтингісімен	267,842,935	39,836,993	-	307,679,928
ВВ+ кредиттік рейтингісімен	3,373,732	81,129,675	-	84,503,407
<i>Ішкі кредиттік рейтингісі бар</i>				
ВВВ- кредиттік рейтингісімен	160,358,880	-	-	160,358,880
	431,575,547	120,966,668	-	552,542,215
Залалдарға бағалық резерв	(889,293)	(4,425,535)	-	(5,314,828)
Теңгерімдік құны	430,686,254	116,541,133	-	547,227,387
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
<i>Сыртқы кредиттік рейтингісі бар</i>				
Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ноталары – берілген кредиттік рейтингсіз	13,511,072	-	-	13,511,072
ВВВ- кредиттік рейтингісімен	77,746,676	-	-	77,746,676
<i>Ішкі кредиттік рейтингісі бар</i>				
ВВВ- кредиттік рейтингісімен	67,818,889	-	-	67,818,889
	159,076,637	-	-	159,076,637
Залалдарға бағалық резерв	(312,591)	-	-	(312,591)
Теңгерімдік құны	158,764,046	-	-	158,764,046

2019 жылғы 31 желтоқсан				
	Саты 1	Саты 2	Саты 3	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	12-айлық ККЗ	Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	Жиыны
Қаржылық кепілдік шарттары				
ВВВ- кредиттік рейтингісімен	86,082,750	-	-	86,082,750
ВВ кредиттік рейтингісімен	56,567,500	-	-	56,567,500
	142,650,250	-	-	142,650,250
Залалдарға бағалық резерв	(370,089)	-	-	(370,089)
Теңгерімдік құны	370,089	-	-	370,089

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

	2018 жылғы 31 желтоқсан			Жиыны
	Саты 1 12-айлық ККЗ	Саты 2 Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	Саты 3 Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары				
Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі – берілген кредиттік рейтингсіз	1,675	-	-	1,675
- «BB-»-тен «BB+»-ке дейінгі рейтингімен	2,593,620	-	-	2,593,620
- «B-»-тен «B+»-ке дейінгі рейтингімен	625	-	-	625
- рейтингісі жоқ	835	-	-	835
	2,596,755	-	-	2,596,755
Залалдарға бағалық резерв	-	-	-	-
Теңгерімдік құны	2,596,755	-	-	2,596,755
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер				
<i>Сыртқы кредиттік рейтингісі бар</i>				
BBB- кредиттік рейтингісімен	209,262,518	37,502,471	-	246,764,989
BB+ кредиттік рейтингісімен	-	76,392,378	-	76,392,378
<i>Ішкі кредиттік рейтингісі бар</i>				
BBB- кредиттік рейтингісімен	165,155,032	-	-	165,155,032
	374,417,550	113,894,849	-	488,312,399
Залалдарға бағалық резерв	(883,176)	(4,710,731)	-	(5,593,907)
Теңгерімдік құны	373,534,374	109,184,118	-	482,718,492
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ноталары – берілген кредиттік рейтингсіз	9,161,104	-	-	9,161,104
BBB- кредиттік рейтингісімен	77,746,676	-	-	77,746,676
	86,907,780	-	-	86,907,780
Залалдарға бағалық резерв	-	-	-	-
Теңгерімдік құны	86,907,780	-	-	86,907,780
Қаржылық кепілдік шарттары				
BBB- кредиттік рейтингісімен	86,445,000	-	-	86,445,000
BB кредиттік рейтингісімен	56,567,500	-	-	56,567,500
	143,012,500	-	-	143,012,500
Залалдарға бағалық резерв	(392,750)	-	-	(392,750)
Теңгерімдік құны	392,750	-	-	392,750

6 Ақша қаражаттары мен олардың баламалары

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Ағымдағы шоттар	7,819,807	2,596,755
Жалпы ақша қаражаттары мен олардың баламалары	7,819,807	2,596,755

Төмендегі кестеде, ағымдағы шоттар бойынша «Standard and Poor's» рейтингі немесе «Moody's» немесе «Fitch» рейтинг агенттіктері негізінде кредиттік сапа бойынша ақша қаражаты мен оның баламаларының талдамасы берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
<i>Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған</i>		
- ҚРҰБ – берілген кредиттік рейтингсіз	27,790	1,675
- «BB-»-тен «BB+»-ке дейінгі рейтингімен	7,790,040	2,593,620
- «B-»-тен «B+»-ке дейінгі рейтингімен	547	625
- берілген кредиттік рейтингсіз	1,430	835
Жалпы ақша қаражаттары мен олардың баламалары	7,819,807	2,596,755

Ақша қаражаты мен оның баламаларының пайыздық мөлшерлемелеріне жүргізілген талдау 21-ескертпеде ұсынылған.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

7 Инвестициялық бағалы қағаздар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар		
- «БД» АҚ борыштық міндеттемелері	67,818,889	-
- «ҚТҚЖБ» АҚ борыштық міндеттемелері	57,730,709	57,730,709
- «ҚИК» АҚ борыштық міндеттемелері	20,015,967	20,015,967
- Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің ноталары	13,511,072	9,161,104
Құнсыздануға резерв	(312,591)	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланған инвестициялық бағалы қағаздар жиыны	158,764,046	86,907,780
Есепті кезең ішінде пайда немесе залал құрамында өзгерістері көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар		
- «ДСФК» арнайы қаржы компаниясы» ЖШС борыштық міндеттемелері	31,054	31,165
Инвестициялық бағалы қағаздардың жиыны	158,795,100	86,938,945

2019 жылғы маусым және тамыз айларында Холдингтік Компания ипотекаға инвестициялау жобаларын одан әрі кеңейтуді қаржыландыру мақсатында, 2029 жылғы өтеу мерзімімен, жылдық 9.75% және жылдық 10.00% купондық мөлшерлемелерімен және, тиісінше, номиналды құны 40,000,000 мың теңге және 25,000,000 мың теңге қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды сатып алды. «БД» АҚ алған қаражат «Novacom Corporation» ЖШС (бұдан әрі - «Серіктес») 65,000,000 бірлік көлемінде бір бірлігіне 1,000 теңге баға бойынша, 2029 жылы өтеу мерзімімен Алматы қаласы, Түркісіб ауданы, Қайрат кентінде орналасқан жалпы ауданы 202 га жер учаскелерін сатып алуға, салуға инвестициялық жобаны Серіктес облигацияларын сатып алу арқылы қаржыландыру мақсатында облигациясын сатып алуға бағытталды.

2018 жылғы желтоқсанда Холдингтік Компания ипотекалық кредиттеуді одан әрі кеңейту үшін қаржыландыру мақсатында жылдық 9.58% купондық мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен тиісінше, номиналды құны 57,700,000 мың теңге және 20,000,000 мың теңге «ҚТҚЖБ» АҚ және «ҚИК» АҚ қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды сатып алды.

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Холдингтік Компания 117,820,672 мың теңге (2018 жылы: 8,809,159 мың теңге) сомасына Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталарын, сондай-ақ 2019 жылы өтеу мерзімімен 113,226,956 мың теңге сомасына Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталарын сатып алды.

Инвестициялық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемелерін талдау 21-ескертпеде берілген.

8 Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Номиналды құны		Теңгерімдік құны	
	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
- «ҚДБ» АҚ	616,044,987	521,498,987	272,573,006	213,828,911
- «БД» АҚ	353,095,125	347,344,047	160,358,880	165,155,032
- «ҚДҚ» АҚ	216,800,000	200,000,000	84,503,407	76,392,378
- «ҚИК» АҚ	132,470,920	132,470,920	28,466,442	26,753,934
- «ҚТҚЖБ» АҚ	22,000,000	22,000,000	6,640,480	6,182,144
Құнсыздануға резервті шегергенге дейін еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	1,340,411,032	1,223,313,954	552,542,215	488,312,399
Құнсыздануға резервті шегергенде	-	-	(5,314,828)	(5,593,907)
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің жиыны	1,340,411,032	1,223,313,954	547,227,387	482,718,492

2019 жылы Холдингтік Компания еншілес кәсіпорындарға жалпы сомасы 117,097,078 мың теңге (2018 жылы: 117,686,104 мың теңге) кредит берді. Кредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелері жылдық 0.08% - 0.20% құрайды, өтеу мерзімі – 2024-2039 жылдар (2018 жылы: кредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелері жылдық 0.08% - 0.20%, өтеу мерзімі – 2026-2038 жылдар). 2019 жылы Холдингтік Компания өтеу кестесіне сәйкес 666,666 мың теңге мөлшерінде негізгі қарыз төлемін алды.

Бекітілген үкіметтік бағдарламаларға сәйкес 2019 жылы кредиттер төменде сипатталған шарттар бойынша номиналды мөлшерлемелерді қоса алғанда, мынадай шарттарда берілді:

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

- 10,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит «ҚДБ» АҚ-ға жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 18 жыл мерзімге Қазақстан Республикасында өндірілген автомобиль сатып алушыларының жалпы сомасы 8,000,000 мың теңге және Қазақстанда өндірілген ауыл шаруашылығы техникасын қоспағанда, арнайы мақсаттағы автокөлік құралдарын сатып алатын заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлерге лизингтік қаржыландыруды ұсыну үшін 2,000,000 мың теңге берілді;

- «Бизнестің жол қартасы 2020» бизнесті қолдаудың және дамытудың бірыңғай бағдарламасы аясында, ұзақ мерзімді лизингтік қаржыландыру ұсыну мақсатында, кейіннен жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен, 8 жыл мерзімге «ҚДБ-Лизинг» АҚ несиелеу үшін, жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге «ҚДБ» АҚ-ға кредит беру үшін 14,000,000 мың теңге;

- облигацияларды сатып алу туралы келісімге сәйкес «ҚДБ» АҚ алдындағы «Даму» ҚДҚ» АҚ міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін жылдық 0.10% сыйақы мөлшерлемесімен және 15 жыл мерзімге «Даму» ҚДҚ» АҚ берілген 16,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит;

- Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларында тұрғын үй салу үшін, сондай-ақ азаматтық құрылыстың аяқталмаған объектілерін қаржыландыру үшін жергілікті атқарушы органдар шығарған облигацияларды одан әрі өтеу үшін жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен және 7 жыл мерзімге 5,751,078 мың теңге мөлшеріндегі «БД» АҚ-ға берілген кредит;

- «Сарыарқа құбыры» жобасын қаржыландыру мақсатында жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 10 жыл мерзімге «БРК» АҚ 23,546,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит;

- «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңартуды қаржыландыру мақсатында кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ жылдық 0.10% сыйақы мөлшерлемесімен кредиттеу үшін жылдық 0.08% сыйақы мөлшерлемесімен және 20 жыл мерзімімен «ҚДБ» АҚ 11,258,900 мың теңге мөлшеріндегі кредиті;

- «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңартуды қаржыландыру мақсатында кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ жылдық 0.10% сыйақы мөлшерлемесімен кредиттеу үшін жылдық 0.08% сыйақы мөлшерлемесімен және 20 жыл мерзімімен «ҚДБ» АҚ 18,742,000 мың теңге мөлшеріндегі кредиті;

- ҚР индустриялық-инновациялық дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру мақсатында жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 19 жыл мерзімге «ҚДБ-Лизинг» АҚ кейіннен кредит беру үшін жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен «ҚДБ» АҚ 11,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит;

- «Бизнестің жол картасы-2020» бизнесті қолдау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде лизингтік қаржыландыру мақсатында кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге кредит беру үшін жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге «ҚДБ» АҚ-ға 6,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит;

- Арыс қаласында зардап шеккен шағын және орта бизнес субъектілеріне кредит беру үшін жылдық 0.10% сыйақы мөлшерлемесімен және 5 жыл мерзімге «Даму» ҚДҚ» АҚ-ға 800,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит.

Бекітілген үкіметтік бағдарламаларға сәйкес 2018 жылы кредиттер келесі шарттармен берілді:

- «Бизнестің жол қартасы 2020» бизнесті қолдаудың және дамытудың бірыңғай бағдарламасы аясында, ұзақ мерзімді лизингтік қаржыландыруды ұсыну мақсатында, кейіннен жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен, 9 жыл мерзімге «ҚДБ-Лизинг» АҚ несиелеу үшін, жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 9 жыл мерзімге «ҚДБ» АҚ-ға кредит беру үшін 10,000,000 мың теңге;

- тұрғын үй салу және кейіннен оны сатып алу үшін облыстардың (Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларының) жергілікті атқарушы органдары шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу мақсатында жылына 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге «БД» АҚ-ға кредит беру үшін 10,600,000 мың теңге;

- ауыл шаруашылығы техникасын жалдау үшін ұзақ мерзімді лизингтік қаржыландыруды ұсыну мақсатында 15 жыл мерзіммен жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен «ҚДБ-Лизинг» АҚ кейіннен кредиттеу үшін жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 15 жыл мерзіммен «ҚДБ» АҚ кредит беру үшін 13,000,000 мың теңге;

- Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың мемлекеттік бағдарламасының жобаларын қаржыландыру мақсатында «ҚДБ» АҚ жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесімен және 20 жыл мерзімімен кредитті беру үшін 12,000,000 мың теңге;

- тұрғын үй салу және кейіннен оны сатып алу үшін облыстардың (Астана және Алматы қалаларының) жергілікті атқарушы органдары шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу мақсатында жылына 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге «БД» АҚ-ға кредит беру үшін 15,004,300 мың теңге;

- «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңартуды қаржыландыру мақсатында кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ жылдық 0.10% сыйақы мөлшерлемесімен кредиттеу үшін жылдық 0.08% сыйақы мөлшерлемесімен және 20 жыл мерзімімен «ҚДБ» АҚ кредитін беру үшін 12,537,182 мың теңге;

- тұрғын үй салу және кейіннен оны сатып алу үшін облыстардың (Астана және Алматы қалаларының) жергілікті атқарушы органдары шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу мақсатында жылына 0.20% сыйақы мөлшерлемесімен және 8 жыл мерзімге «БД» АҚ-ға кредит беру үшін 44,544,622 мың теңге.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Холдингтік Компания қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді бағалау үшін мынадай жорамалдарды пайдаланады:

- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған ұзақ мерзімді облигациялар бойынша кірістілік;
- Қазақстан Республикасының кредиттік тәуекелі үшін сыйлықақы;
- Контрагенттің немесе Холдингтік Компанияның кредиттік тәуекелі үшін сыйлықақы.

Бастапқы тану кезінде кредиттер жылына 8.54%-дан бастап 12.84%-ға дейін өзгертін (2018 жылы: 8.42%-дан бастап 9.14%-ға дейін), болашақ ақша қаражатының ағындарын дисконттау үшін тиісті нарықтық сыйақы мөлшерлемесі пайдаланыла отырып есептелген әділ құн бойынша танылған болатын. Холдингтік Компания нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді бастапқы тану кезінде пайданың немесе залалдың құрамында, залал ретінде әділ құн мен номиналды құн арасындағы 56,044,719 мың теңге (2018 жылы: 56,738,188 мың теңге) сомасындағы айырмашылықты таныды. Аталған кредиттер Холдингтік Компанияның облигацияларын шығару арқылы және жылына 0.08% және 0.20% сыйақы мөлшерлемелерімен (2018 жылы: 0.05% және 0.15%) және 2024-2039 жылдарда (2018 жылы: 2024-2038 жылдарда) өтеу мерзімімен, республикалық бюджеттің теңгеге деноминацияланған қаражаты есебінен қаржыландырылды (10 және 11-ескертпе). Бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен тиісінше облигациялар мен Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздардың номиналды құны арасындағы 2,505,198 мың теңге (2018 жылы: 31,170,408 мың теңге) және 53,079,743 мың теңге (2018 жылы: 26,291,607 мың теңге) мөлшеріндегі айырмашылықтар Холдингтік Компания еншілес кәсіпорындарға берген кредиттерді бастапқы тану кезінде залалды таныған дәл сол жолда мемлекеттік субсидия ретінде пайданың немесе залалдың құрамында танылды (17-ескертпе).

Холдингтік Компания «Даму» ҚДҚ» АҚ нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемелер бойынша берген кредиттерді бастапқы тану кезінде дисконт ретінде есептік әділ құны мен номиналды құны арасындағы 13,283,684 мың теңге мөлшеріндегі айырманы таныды, сондай-ақ жиынтық айырманы еншілес кәсіпорындарға инвестициялар ретінде таныды (9-ескертпе).

2019 жылғы маусымда Холдингтік Компания мен «БД» АҚ «ЭКСПО-2017» жобаларын жылдық 0.15% мөлшерлемесі бойынша (нарықтық мөлшерлемеден төмен) қаржыландыру үшін Холдингтік Компания 2014-2015 жылдары еншілес кәсіпорынға берген екі ұзақ мерзімді кредиттің өтеу мерзімін қайта қарады. Осы кредиттерді бастапқы тану кезінде Холдингтік Компания күтілетін өтеу мерзімдерін 2020-2022 жылдар ретінде есептеді және бұл кредиттерді болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін жылдық 5.40% және 5.93% нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып әділ құны бойынша таныды. 2019 жылы Холдингтік Компания Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры бөлген қаражаттың Мақсатты пайдаланылуын бақылау жөніндегі комиссияның ұсынымдарын ескере отырып, кредиттерді мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігіне қатысты өз үміттерін жаңартты. Осы кредиттер үшін күтілетін өтеудің жаңа кестелері жылжымайтын мүлік объектілерін сатудан түсетін қаражатты өтеу кестелеріне негізделген. Холдингтік Компания бұл өзгерістерді қолданыстағы қаржылық құралдарды тануды тоқтатуға және елеулі модификация күніне жылдық 8.76% және 8.70% құрайтын есептелген нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып, жаңа қаржы құралдарын әділ құны бойынша тануға алып келген елеулі модификация ретінде қарайды. Еншілес кәсіпорынға берілген кредиттердің теңгерімдік құны мен 19,605,882 мың теңге мөлшеріндегі жаңа кредиттердің әділ құны арасындағы айырмашылық «Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар» құрамында актив құнының ұлғаюы ретінде танылды (9-ескертпе).

2018 жылы «ҚИК» АҚ 1,621,372 мың теңге сомасына кредитті ішінара мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асырды, ал Холдингтік Компания өз кезегінде Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарызды ішінара өтеді. Кредитті мерзімінен бұрын ішінара өтегенге дейін еншілес кәсіпорынға берілген кредиттің бастапқы келтірілген құны мен кредитті мерзімінен бұрын ішінара өтегеннен кейін келтірілген жаңа таза құны арасындағы 1,164,494 мың теңге мөлшеріндегі айырма кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында шарт талаптарын қайта қараудан түскен пайда ретінде танылды (17-ескертпе). Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарызды ішінара мерзімінен бұрын өтегенге дейінгі қарыздың бастапқы таза келтірілген құны мен қарызды ішінара мерзімінен бұрын өтегеннен кейінгі жаңа келтірілген құн арасындағы 1,178,761 мың теңге мөлшеріндегі айырма кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында шарт талаптарын қайта қараудан болған залал ретінде танылды (17-ескертпе).

2019 және 2018 жылдар ішінде ККЗ сатылары бойынша еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің құнсыздануына резервтегі өзгеріс былайша берілуі мүмкін:

	2019 ж.		
	Саты 1	Саты 2	
	12-айлық ККЗ	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын бүкіл мерзім үшін ККЗ	Жиыны
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>			
Жыл басындағы құнсыздануға резерв	883,176	4,710,731	5,593,907
Резервті (қалпына келтіру)/есептеу (16-ескертпе)	6,117	(285,196)	(279,079)
Жыл соңындағы жағдай бойынша құнсыздануға резерв	889,293	4,425,535	5,314,828

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

	2018 ж.		Жиыны
	Саты 1 12-айлық ККЗ	Саты 2 Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын бүкіл мерзім үшін ККЗ	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>			
Кезең басындағы жағдай бойынша құнсыздануға резерв шамасы	-	-	-
ХҚЕС (IFRS) 9 бастапқы қолданудан әсер	667,382	4,699,691	5,367,073
Резервті есептеу (16-ескертпе)	215,794	11,040	226,834
Кезең соңындағы жағдай бойынша құнсыздануға резерв	883,176	4,710,731	5,593,907

9 Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар

Төмендегі кестеде 2019 жылдың ішінде Холдингтік Компанияның еншілес кәсіпорындарға берген инвестицияларының теңгерімдік құнының өзгерістері көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 1 қаңтар	Салым	Құнсыздану	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңгерімдік құны:				
«ҚДБ» АҚ	388,515,793	37,000,000	-	425,515,793
«ҚКМ» АҚ	104,696,686	-	-	104,696,686
«ҚТҚЖБ» АҚ	95,159,603	-	-	95,159,603
«Даму» ҚДҚ» АҚ	78,925,794	13,283,684	-	92,209,478
«ҚЭГ» АҚ	40,918,407	34,000,000	-	74,918,407
«БД» АҚ	47,732,078	19,605,882	-	67,337,960
«ҚИҚ» АҚ	44,339,971	-	(12,414,417)	31,925,554
«ҚИК» АҚ	43,682,233	-	-	43,682,233
«QTV» АҚ (бұдан бұрын «ТДҰА» АҚ)	23,129,805	-	-	23,129,805
«ТҚКҚ» АҚ	22,228,464	-	-	22,228,464
«КРРФ» ЖШС	2,150,000	-	-	2,150,000
Еншілес кәсіпорындарға берілген инвестициялар жиыны	891,478,834	103,889,566	(12,414,417)	982,953,983

2019 жылы Холдингтік Компания капиталға «ҚДБ» АҚ-ға 37,000,000 мың теңге және «ҚЭГ» АҚ-ға 34,000,000 мың теңге мөлшерінде ақша қаражатын салды. Холдингтік Компания «Даму» ҚДҚ» АҚ-ға сыйақының төмен мөлшерлемесі бойынша 16,000,000 мың теңге мөлшерінде кредит берді және еншілес кәсіпорынға инвестиция ретінде 13,283,684 мың теңге мөлшерінде дисконтты таныды (8-ескертпе). Холдингтік Компания еншілес кәсіпорынға инвестиция ретінде 19,605,882 мың теңге мөлшерінде 2014 және 2015 жылдары «БД» АҚ бұрын берілген 2 кредиттері бойынша өтеу шарттарын модификациялаудан әсерді таныды (8-ескертпе).

Холдингтік Компания еншілес кәсіпорындарға инвестициялардың құнсыздануына арналған резервті бағалау үшін өз тәжірибесі мен пайымдауларын пайдаланады. Активтері негізінен әділ құны бойынша бағаланатын еншілес кәсіпорындарға салынатын инвестицияларға қатысты басшылық түзетілген таза активтер есепті күнге инвестициялардың өтелетін құнын бағалаудың неғұрлым қолайлы әдісі болып табылады деп есептейді. Әділ құны бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындалатын еншілес кәсіпорындарға инвестициялар 3-деңгей бойынша жіктелді.

2019 жылы Холдингтік Компания «ҚИҚ» АҚ еншілес кәсіпорындарына инвестициялардың өтелетін құнына бағалау жүргізді және 12,414,417 мың теңге мөлшеріндегі құнсызданудан болған залалды «ҚИҚ» АҚ инвестицияларының теңгерімдік құны мен түзетілген таза активтерінің арасындағы айырма ретінде таныды. «ҚИҚ» АҚ активтері негізінен қаржы активтерімен және сатуға арналған активтермен берілген, тиісінше, «ҚИҚ» АҚ таза активтерінің әділ құнының олардың теңгерімдік құнынан айтарлықтай айырмашылығы жоқ.

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Төмендегі кестеде 2018 жылдың ішінде Холдингтік Компанияның еншілес кәсіпорындарға берген инвестицияларының теңгерімдік құнының өзгерістері ұсынылған:

(мың қазақстандық теңгемен)	2018 жылғы		2018 жылғы	
	1 қаңтар	Салым	Сату	31 желтоқсан
Теңгерімдік құны:				
«ҚДБ» АҚ	378,515,793	10,000,000	-	388,515,793
«ҚКМ» АҚ	104,696,686	-	-	104,696,686
«ҚТҚЖБ» АҚ	95,159,603	-	-	95,159,603
«Даму» ҚДҚ» АҚ	78,925,794	-	-	78,925,794
«БД» АҚ	47,732,078	-	-	47,732,078
«ҚИК» АҚ	34,339,971	10,000,000	-	44,339,971
«ҚИК» АҚ	43,682,233	-	-	43,682,233
«ҚЭГ» АҚ	40,918,407	-	-	40,918,407
«QTV» АҚ (бұдан бұрын «ТДҰА» АҚ)*	25,533,132	-	(2,403,327)	23,129,805
«ТҚКҚ» АҚ	22,228,464	-	-	22,228,464
«КРРФ» ЖШС	2,150,000	-	-	2,150,000
Еншілес кәсіпорындарға берілген инвестициялар жиыны	873,882,161	20,000,000	(2,403,327)	891,478,834

*2018 жылғы 26 желтоқсанда Холдингтік Компания «QTV» АҚ (бұдан бұрын «ТДҰА» АҚ) акцияларын әрқайсысының номиналды құны 1,000 теңге және 1 жай акцияның есептік құны 832 теңге болатын 2,403,327 жай акция көлемінде өткізді. Сату бағасы акциялардың теңгерімдік құнынан төмен болғандықтан, Холдингтік Компания «QTV» АҚ-да (бұрын «ТДҰА» АҚ) 403,327 мың теңге сомасында акцияларды сатудан пайда болған залалды таныды.

10 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

(мың қазақстандық теңгемен)	Орналас-тырылған күні		Номиналды құны		Теңгерімдік құны	
	Өтелетін күні	Өтелетін күні	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
KZ2C0Y20F251	25.03.2016	25.03.2036	202,000,000	202,000,000	66,146,402	61,835,624
	13.03.2015,					
KZP01Y20E920	31.03.2015	13.03.2035	170,000,000	170,000,000	65,470,500	61,549,827
KZ2C0Y20E676	15.04.2014	15.04.2034	100,000,000	100,000,000	41,154,826	38,711,102
KZ2C0Y20E775	10.12.2014	10.12.2034	100,000,000	100,000,000	39,592,832	37,249,114
KZ2C0Y15G093 (котируемы)	20.12.2018	27.12.2033	77,700,000	77,700,000	81,452,263	77,782,017
	28.12.2018,					
KZPO4M87F618	21.01.2019	12.03.2026	50,295,700	44,544,622	30,804,829	25,246,220
KZ2C0Y20E742	30.10.2014	30.10.2034	50,000,000	50,000,000	19,563,509	18,382,517
KZ2C00006088 (котируемы)	28.06.2019	28.06.2029	40,000,000	-	41,921,111	-
KZ2C00006203 (котируемы)	29.08.2019	28.08.2029	25,000,000	-	25,826,042	-
KZP01Y20E730	15.07.2014	15.07.2034	23,000,000	23,000,000	19,175,385	21,806,475
	21.01.2015,					
KZP01Y30E879	16.02.2015	21.01.2045	92,500,000	92,500,000	18,619,962	17,513,584
KZP02Y20E738	26.03.2015	30.06.2022	38,095,125	38,095,125	17,123,287	31,292,745
KZ05VNA00000529 (котируемы)	12.06.2019	10.06.2022	16,000,000	-	16,085,067	-
KZP01Y09F615	19.10.2017	29.03.2026	21,100,000	21,100,000	12,469,501	11,469,544
KZPO3M89F616	16.10.2018	12.03.2026	15,004,300	15,004,300	8,835,917	8,117,696
KZPO2M92F612	12.07.2018	12.03.2026	10,600,000	10,600,000	6,493,410	6,002,970
KZP02Y20E928	29.09.2015	29.09.2035	15,000,000	15,000,000	5,512,678	5,178,889
KZ2C0Y20F236	03.02.2016	03.02.2036	15,000,000	15,000,000	5,283,854	4,958,080
KZP02Y30E877	29.01.2016	29.01.2046	22,500,000	22,500,000	4,628,911	4,367,947
KZP03Y20E736	09.03.2016	09.03.2036	15,000,000	15,000,000	4,271,625	3,959,413
			1,098,795,125	1,012,044,047	530,431,911	435,423,764

2019 жылы шығарылған (KZ2C00006088, KZ2C00006203) және 2018 жылы желтоқсанда шығарылған (KZ2C0Y15G093) борыштық бағалы қағаздар Қазақстан қор биржасында («ҚҚБ») бағаланады. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Холдингтік Компанияның қалған шығарылған борыштық бағалы қағаздары бағаланатын болып табылмайды.

2019 жылы Холдингтік Компания жалпы сомасы 86,751,078 мың теңгеге облигациялар шығарды:

- жалпы номиналды құны 40,000,000 мың теңге және 25,000,000 мың теңге қамтамасыз етусіз, тиісінше жылдық 9.50% және 9.75% купондық мөлшерлемесімен және 2029 жылы өтеу мерзімімен шығарылған купондық облигациялар. Қаражат «БД» АҚ борыштық бағалы қағаздарын сатып алуды қаржыландыру үшін пайдаланылды;

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

- номиналды құны 16,000,000 мың теңге қамтамасыз етусіз, жылдық 9.57% купондық мөлшерлемесімен және 2022 жылы өтеу мерзімімен шығарылған купондық облигациялар. Қаражат «Даму» ҚДҚ» АҚ еншілес кәсіпорнына қаржылық қолдау ретінде сыйақының төмен мөлшерлемесі бойынша кредит беру үшін пайдаланылуы тиіс болатын.

- номиналды құны 5,751,078 мың теңге қамтамасыз етусіз, жылдық 0.15% купондық мөлшерлемесімен және 2026 жылы өтеу мерзімімен шығарылған купондық облигациялар. Қаражат тұрғын үй салу және оны кейіннен сатып алу үшін облыстардың (Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларының) жергілікті атқарушы органдары шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алуды қаржыландыру үшін пайдаланды.

2018 жылы Холдингтік Компания жалпы сомасы 147,848,922 мың теңгеге облигациялар шығарды:

- номиналды құны 70,148,922 мың теңге қамсыздандырусыз, жылдық 0.15% купондық мөлшерлемесімен және 8 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған купондық облигациялар. Қаражат тұрғын үй салу және оны кейіннен сатып алу үшін облыстардың (Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларының) жергілікті атқарушы органдары шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алуды қаржыландыру үшін пайдаланылды.

- номиналды құны 77,700,000 мың теңге қамсыздандырусыз, жылдық 9.50% купондық мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен шығарылған купондық облигациялар. Қаражат «ҚТҚЖБ» АҚ-ның қолданыстағы және жаңа бағдарламаларын қаржыландыру мақсатында «ҚТҚЖБ» АҚ және «ҚИК» АҚ шығарған борыштық бағалы қағаздарды сатып алуды қаржыландыру үшін және ипотекалық кредиттерді екінші деңгейдегі банктер арқылы беру үшін пайдаланылды.

2019 жылы шығарылған борыштық бағалы қағаздарды (KZ2C00006088 және KZ2C00006203) «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ және «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ сатып алды. Сонымен қатар номиналды құны 16,000,000 мың теңге шығарылған борыштық бағалы қағаздарды (KZ05VHA00000529) «ҚТҚЖБ» АҚ еншілес кәсіпорны нарықтық шарттарда сатып алды.

2018 жылы шығарылған борыштық бағалы қағаздарды (KZ2C0Y15G093) «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ, «Қазақстанның депозиттерді сақтандыру қоры» АҚ және «Nomad Life» Өмірді сақтандыру компаниясы» АҚ сатып алды.

2019 және 2018 жылдары шығарылған барлық басқа облигацияларды ҚРҰБ толығымен сатып алды.

Мемлекеттік қолдау және даму бағдарламаларын іске асыру шеңберінде Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару кеңесі бағдарламалардың агенттері ретінде Холдингтік Компания, оның еншілес кәсіпорындары және коммерциялық банктер үшін, әрі қаражатты түпкілікті алушылар үшін сыйақы мөлшерлемелері, қаржыландыру мерзімдері және ілеспе талаптар түріндегі қаржыландыру шарттарын белгілейді. Сонымен қатар, Үкімет арнайы шарттар қабылдады, оларға сәйкес Холдингтік Компанияның еншілес кәсіпорындары коммерциялық банктер мен компанияларды одан әрі қаржыландыруды жүзеге асыруы мүмкін. Осы себептен шығару күніндегі әділ құн бойынша 2019 жылы Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражаты есебінен ҚРҰБ сатып алған KZPO4M87F618 облигацияларын (2018: KZPO4M87F618, KZPO3M89F616 және KZPO2M92F612) бағалау кезінде пайда болған айырмашылық, ҚРҰБ Холдингтік Компанияның түпкілікті акционерінің мүддесінде емес, мемлекеттің агенті ретінде әрекет еткенін ескере отырып, мемлекеттік субсидия ретінде танылды, себебі қарыздар бойынша барлық шарттар көрсетілген бағдарламаларды қаржыландыру туралы резолюцияда Үкімет деңгейінде келісілді және Үкімет Холдингтік Компанияның акционері ретінде осы бағдарламалардан Холдингтік Компанияның акционері ретінде тікелей экономикалық пайда алуды күтпейді, өйткені пайданың соңғы алушылары осындай бағдарламаларға сәйкес алушы кәсіпорындар болып табылады. Осылайша, 2019 жылдың ішінде Холдингтік Компания мемлекеттік субсидиялар ретінде 2,505,198 мың теңге (2018 жылы: 31,170,408 мың теңге) мөлшеріндегі кірісті көрсетті, ол пайда немесе залал туралы жеке есептегі өзге операциялық кірістерде және өзге жиынтық кірісте танылды (17-ескертпе). Холдингтік Компания бастапқы тану кезіндегі шығарылған облигациялардың әділ құнын айқындау кезінде жылдық 8.54%-дан 9.75%-ға дейін (2018 жылы: жылдық 8.42%-дан 9.14%-ға дейін) нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланды.

2019 жылғы маусымда Холдингтік Компания «БД» АҚ арқылы жылдық 0.15% мөлшерлемесі бойынша (нарықтық мөлшерлемеден төмен) «ЭКСПО-2017» жобаларын қаржыландыру үшін 2014-2015 жылдары шығарылған екі борыштық бағалы қағаздарды (KZP01Y20E730 және KZP02Y20E73) өтеу мерзімін қайта қарады. Осы борыштық бағалы қағаздарды бастапқы танығаннан кейін Холдингтік Компания күтілетін өтеу мерзімдерін 2020-2022 жылдар ретінде есептеді және осы шығарылған борыштық бағалы қағаздарды жылдық 5.41% және 5.93% есептелген нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып әділ құны бойынша таныды. 2019 жылы Холдингтік Компания Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры бөлген қаражаттың мақсатты пайдаланылуын бақылау жөніндегі комиссияның ұсынымдарын ескере отырып, шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу мүмкіндігіне қатысты өзінің үміттерін жаңартты. Шығарылған бағалы қағаздар үшін күтілетін өтеудің жаңа кестелері жылжымайтын мүлік объектілерін сатудан түсетін қаражатты өтеудің неғұрлым ұзақ кестелеріне негізделген және шығарылған борыштық бағалы қағаздардың шарттық талаптары тиісінше қайта қаралды. Холдингтік Компания бұл өзгерістерді қолданыстағы қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға және елеулі модификация күніне жылдық 8.76% және 8.70% құрайтын нарықтық мөлшерлемелерді пайдалана отырып, жаңа қаржылық міндеттемелерді әділ құны бойынша тануға алып келген елеулі модификация ретінде қарайды. Ескі қаржылық міндеттеменің теңгерімдік құны мен жаңа қаржы құралдарының 19,721,305 мың теңге мөлшеріндегі әділ құны арасындағы айырмашылық Жалғыз акционермен жасалған мәміленің есері ретінде бір жыл ішінде бөлінбеген пайда құрамында танылды, өйткені осы шығарылған борыштық бағалы қағаздар мемлекет меншігінде болады.

2019 жылы көтерген 35,927,846 мың теңге мөлшеріндегі пайыздық шығыстар (2018 жылы: 20,547,293 мың теңге) шығарылған борыштық бағалы қағаздарға жатады (14-ескертпе).

11 Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар

	Номиналды құны		Теңгерімдік құны	
	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	383,515,907	288,969,907	177,605,273	123,866,691
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар жиыны	383,515,907	288,969,907	177,605,273	123,866,691

2019 жылы Холдингтік Компания Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жалпы сомасы 94,546,000 мың теңге (2018 жылы: 47,537,182 мың теңге) кредиттер алды және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алынған жалпы сомасы 666,666 мың теңге болатын кредиттерді (2018 жылы: 1,621,372 мың теңге) шарттар бойынша номиналды мөлшерлемелерді қоса алғанда, мынадай шарттармен өтеді:

- 14,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 8 жыл. Тартылған қаражат «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы шеңберінде ұзақ мерзімді лизингтік қаржыландыруды ұсыну мақсатында кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға кредит беру үшін Холдингтік Компанияның еншілес ұйымы «ҚДБ» АҚ-ға кредит беруге арналған;

- 23,546,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 10 жыл. Тартылған қаражат «Сарыарқа газ құбыры» жобасын қаржыландыруға Холдингтің еншілес кәсіпорны - «ҚДБ» АҚ кредит беруге арналған;

- 18,741,022 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.05% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 20 жыл. Тартылған қаражат «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңарту үшін қаржыландыруды ұсыну мақсатында жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға кредит беру үшін Холдингтің еншілес кәсіпорны - «ҚДБ» АҚ кредит беруге арналған;

- 11,258,978 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.05% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 20 жыл. Тартылған қаражат «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңартуды қаржыландыру үшін 0.10% мөлшерлемесі бойынша кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға кредит беру үшін Холдингтік Компанияның еншілес ұйымы - «ҚДБ» АҚ-ға кредит беруге арналған;

- 11,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 19 жыл. Тартылған қаражат ҚР индустриялық-инновациялық дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру мақсатында жылдық 0.15% сыйақы мөлшерлемесі бойынша 19 жыл мерзімге кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға кредит беру үшін Холдингтің еншілес кәсіпорны - «ҚДБ» АҚ-ға кредит беруге арналған;

- 10,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 18 жыл. Тартылған қаражат кейіннен 8,000,000 мың теңге мөлшерінде отандық өндірістің жеңіл автокөлігін сатып алушыларға кредит беру үшін және 8,000,000 мың теңге Қазақстанда өндірілген ауыл шаруашылығы жабдықтарын қоспағанда, автокөлік құралдары мен арнайы мақсаттағы жабдықтарды сатып алатын заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлерді лизингтік қаржыландыру үшін Холдингтің еншілес кәсіпорны - «ҚДБ» АҚ-ға кредит беруге арналған;

- 6,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша берілді, өтеу мерзімі – 8 жыл. Тартылған қаражат «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы шеңберінде лизингтік қаржыландыру мақсатында 8 жыл мерзімге жылдық 0.20% сыйақы мөлшерлемесі бойынша кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға кредит беру үшін Холдингтің еншілес кәсіпорны - «ҚДБ» АҚ-ға кредит беруге арналған;

2018 жылы мынадай қарыздар алынды:

- 10,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесімен берілді, өтеу мерзімі – 9 жыл. Бұл қаражат «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау және дамыту бірыңғай бағдарламасының аясында ұзақ мерзімді лизингтік қаржыландыруды беру үшін кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ кредиттеу үшін Холдингтік Компанияның еншілес ұйымы «ҚДБ» АҚ кредиттеу үшін арналған;

- 13,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесімен берілді, өтеу мерзімі – 15 жыл. Тартылған қаражат ауыл шаруашылығы техникасы лизингін ұзақ мерзімді қаржыландыруды ұсыну үшін кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға жылдық 0.20% мөлшерлемесі бойынша, 15 жыл өтеу мерзімімен кредит беру үшін, Холдингтің еншілес кәсіпорны «ҚДБ» АҚ-ға жылдық 0.15% мөлшерлемесі бойынша, 15 жыл өтеу мерзімімен кредит беруге арналған;

- 12,000,000 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.10% мөлшерлемесімен берілді, өтеу мерзімі – 20 жыл. Тартылған қаражат Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың мемлекеттік бағдарламасын іске асыру шеңберінде жобаларды қаржыландыруды қамтамасыз ету үшін Холдингтің еншілес кәсіпорны «ҚДБ» АҚ-ға жылдық 0.15% мөлшерлемесі бойынша, 20 жыл өтеу мерзімімен кредит беруге арналған;

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

- 12,537,182 мың теңге мөлшеріндегі кредит жылдық 0.05% мөлшерлемесімен берілді, өтеу мерзімі – 20 жыл. Тартылған қаражат «Жолаушылар тасымалы» АҚ жолаушылар вагондары паркін жаңартуды қаржыландыру үшін кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ-ға жылдық 0.10% мөлшерлемесі бойынша, 20 жыл өтеу мерзімімен кредит беру үшін, Холдингінің еншілес кәсіпорны «ҚДБ» АҚ-ға жылдық 0.08% мөлшерлемесі бойынша, 20 жыл өтеу мерзімімен кредит беруге арналған.

2019 жылдың ішінде Холдингілік Компания мемлекеттік субсидиялар ретінде 53,079,743 мың теңге (2018 жылы: 26,291,607 мың теңге) мөлшеріндегі кірісті көрсетті, ол пайда немесе залал туралы жеке есептегі өзге операциялық кірістерде және өзге жиынтық кірісте танылды. Холдингілік Компания олардың болашақ келісімшарттық ақша ағындарын дисконттай отырып, бастапқы тану кезінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздардың әділ құнын айқындау кезінде жылына 8.73% – 10.90% (2018 жылы: жылдық 8.48% – 8.76%) мөлшеріндегі бағалау нарықтық пайыздық мөлшерлемелерін пайдаланды.

2019 жылдың ішінде көтерген 13,224,923 мың теңге сомасындағы пайыздық шығыстар (2018 жылы: 9,565,182 мың теңге) Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынатын қарызға жатады (14-ескертпе).

12 Акционерлік капитал

<i>(акциялар санын қоспағанда, мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Жарияланған жай акциялар	5,000,086,550	5,000,086,550
Тіркелген, бірақ орналастырылмаған жай акциялар	(4,082,867,838)	(4,153,867,838)
Шығарылған және төленген акциялар жиыны	917,218,712	846,218,712
Бір акцияның номиналды құны, теңге	1,000	1,000
Шығарылған және төленген акционерлік капитал	917,218,712	846,218,712

Барлық қарапайым акциялар әрбір акция бойынша бір дауыс құқығын береді.

2019 жылы Холдингілік Компания жалпы номиналды құны 71,000,000 мың теңге болатын акциялар шығарды (2018 жыл ішінде Холдингілік Компания акциялар шығарған жоқ).

2019 жылдың шілдесінде Холдингілік Компания 1,485,163 мың теңге мөлшерінде дивидендтер жариялады және төледі (2018 жылдың ішінде дивидендтер жарияланған жоқ). Бір жай акцияға дивидендтер 1.67 теңгені құрады.

13 Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	38,622,523	30,270,765
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	11,336,508	917,808
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	321,096	-
Депозиттер	-	1,192,578
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолдана отырып есептелген пайыздық кірістердің жиыны	50,280,127	32,381,151

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайыздық кірістер сомасына еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді бастапқы тану кезінде пайда болған дисконт амортизациясының нәтижесінде алынған 36,696,914 мың теңге (2018 жылы: 28,583,024 мың теңге) сомасындағы кірістер қосылған (8-ескертпе).

14 Пайыздық шығыстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	35,927,846	20,547,293
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	13,224,923	9,565,182
Пайыздық шығыстар жиыны	49,152,769	30,112,475

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың шығарылған борыштық бағалы қағаздары бойынша пайыздық шығыстарының сомасына шығарылған борыштық бағалы қағаздардың бастапқы тану кезінде туындаған дисконтты амортизациялау нәтижесінде туындаған 23,980,172 мың теңге (2018 жылы: 19,576,149 мың теңге) сомасындағы шығыстар қосылды (10-ескертпе).

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар бойынша пайыздық шығыстарының сомасына Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде туындаған дисконтты амортизациялау нәтижесінде туындаған 12,923,033 мың теңге (2018 жылы: 9,321,324 мың теңге) сомасындағы шығыстар қосылды (11-ескертпе).

15 Дивидендтер бойынша кірістер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
«ҚТҚЖБ» АҚ	7,936,551	7,675,971
«БД» АҚ	3,336,714	1,014,182
«ҚИК» АҚ	1,385,764	1,108,575
«ҚКМ» АҚ	1,102,490	882,282
«ҚДБ» АҚ	973,142	1,428,367
«ҚЭГ» АҚ	475,666	639,389
«ҚИҚ» АҚ	337,201	-
«QTV» АҚ	54,142	-
«ҚРРФ» ЖШС	4,164	7,140
«Даму» АҚ	-	1,234,153
Дивидендтік кіріс жиыны	15,605,834	13,990,059

16 Қаржылық активтердің (құнсыздануынан залал)/құнсыздануынан пайда болған залалды қалпына келтіру, нетто

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің құнсыздануын қалпына келтіру/(резервті құру) (8-ескертпе)	279,079	(226,834)
Инвестициялық бағалы қағаздардың құнсыздануына арналған резервті құру (7-ескертпе)	(312,591)	-
Депозиттер бойынша құнсыздануды қалпына келтіру	-	380,738
Қаржылық активтердің (құнсыздануынан залалдың)/ құнсыздануынан пайда болған залалды қалпына келтірудің жиыны, нетто	(33,512)	153,904

17 Өзге операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (8-ескертпе)	(56,044,719)	(56,738,188)
Мемлекеттік субсидияларды пайдалану (10 және 11 ескертпелер)	55,584,941	57,462,015
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерді мерзіміне бұрын өтеуден пайда (8-ескертпе)	-	1,164,494
Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуден залал (11-ескертпе)	-	(1,178,761)
Басқалары	39,721	33,449
Басқа да операциялық (шығыстардың)/кірістердің жиыны, нетто	(420,057)	743,009

18 Өзге қаржылық шығыстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Экспорттық кредиттерге кепілдік беру үшін сақтандыру желісін ашу үшін комиссия*	(3,677,184)	-
Жалгерлік бойынша міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс	(56,162)	-
Қаржылық активтердің құнсыздануын қалпына келтіру жиыны, нетто	(3,733,346)	-

2019 жыл ішінде Холдингтік Компания Қазақстан Республикасына қатысты экспорттық кредиттерге кепілдік беру үшін сақтандыру лимитін жаңарту үшін Германия Федеративтік Республикасының атынан шыққан «Euler Hermes Aktiengesellschaft»-пен негіздемелік келісімге сәйкес 3,677,184 мың теңге (9,600,000 АҚШ долларына баламалы) мөлшерінде комиссия төледі.

«Бөйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

19 Әкімшілік шығыстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Қызметкерлерді ұстауға арналған шығыстар	2,018,745	1,905,342
Директорлар кеңесінің әкімшілік шығыстары	384,483	337,756
Консультациялық қызметтер	366,550	671,627
Аутсорсинг бойынша шығыстар	362,372	293,145
Негізгі құралдардың амортизациясы	277,865	41,494
Негізгі құралдарға жататын өзге де шығындар	242,927	102,733
Қызметкерлерді оқыту, конференциялар	226,927	87,048
Қайырымдылық және демеушілік көмек*	192,433	789,374
Жарнама және маркетинг қызметтер	153,712	45,812
Бағдарламалық жасақтама мен өзге де материалдық емес активтердің амортизациясы	137,914	130,229
Іссапар шығыстары	119,114	78,198
Байланыс қызметтері	82,728	63,892
Сақтандыру бойынша шығыстар	45,529	37,195
Операциялық жалгерлік бойынша шығыстар	38,747	257,682
Кеңселік типографиялық өнім бойынша шығыстар, имидждік өнім	25,602	24,606
Басқалары	159,541	165,658
Әкімшілік шығыстар жиыны	4,835,189	5,031,791

* 2019 жылдың ішінде Холдингтік Компания Астана экономикалық форумы 2019 ұйымдастыру үшін «Қазақстандық экономикалық бастамалар қоры» корпоративтік қорына 150,000 мың теңге (2018 жылы: 150,000 мың теңге) мөлшерінде демеушілік көмек берді. 2018 жыл ішінде Холдингтік Компания Астана экономикалық форумы 2018 ұйымдастыру үшін балет академиясының қызметкерлері үшін 20 пәтер сатып алу мақсатында "Балет өнерін дамытуды қолдау қорына" 559,900 мың теңге мөлшерінде демеушілік көмек берді.

20 Табыс салығы бойынша үнемдеу

Кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар мынадай компоненттерді қамтиды:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Уақыт айырмашылықтарының туындауы мен қалпына келтірілуі салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шамасының өзгеруі	119,646	22,177
Табыс салығы бойынша үнемдеу жиыны	119,646	22,177

2019 жылы табыс салығының Холдингтік Компанияның пайдасына қолданылатын ағымдағы мөлшерлемесі 20%-ды (2018 ж.: 20%) құрайды. 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Холдингтік Компания банктердегі депозиттер бойынша пайыздық кіріске табыс көзінен ұсталатын салықпен бірге 48,171 мың теңге (2018 жылы: 207,893 мың теңге) сомасында табыс салығын есепке жазуды жүзеге асырды.

Төменде теориялық салық шығыстарының салық салу бойынша іс жүзіндегі шығыстармен салыстырып-тексеруі ұсынылған:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	%	2018 ж.	%
Салық салуға дейінгі залал	(4,680,648)	100	10,722,664	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	936,130	(20)	(2,144,533)	(20)
Салық салынбайтын дивидендтерден кіріс	3,121,167	67	2,798,012	26
Шегерілмейтін шығындар (сақтандыру лимиті бойынша комиссия)	(735,437)	(16)	-	-
Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері	(660,964)	(14)	(329,504)	(3)
Құнсызданудан шегерілмейтін залағдар	(2,545,401)	(54)	(204,683)	(2)
Құнсызданудағы резервті қалпына келтіру бойынша салық салынбайтын кіріс	60,348	1	-	-
Шегерілмейтін шығыстар	(56,197)	(1)	(97,115)	(1)
Табыс салығы бойынша үнемдеу	119,646	(3)	22,177	-

«Бөйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

ХҚЕС пен Қазақстан Республикасының салық заңнамасы арасындағы айырмашылықтар активтер мен міндеттемелердің жеке қаржылық есептілікті құрастыру мақсатындағы және пайда салығын есептеу мақсатындағы теңгерімдік құны арасындағы уақыт айырмашылықтарының туындауына алып келеді. Уақыт айырмашылықтарын пайдалану мерзімі қолданыстағы салық заңнамасында шектелмеген. Болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалын пайдалану мерзімі 2024-2029 жылдарда өтеді.

Төменде сол уақыт айырмашылықтары қозғалысының салықтық салдары ұсынылған, олар 20% (2018 жылы: 20%) мөлшерлемесі бойынша көрсетіледі.

	2019 жылғы 1 қаңтар	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	2019 жылғы 31 желтоқсан
		құрамында көрсетілген	құрамында көрсетілген	
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Салық салынатын базаны азайтатын/(ұлғайтатын) уақыт айырмашылықтарының салықтық әсері				
Негізгі құралдар	111,250	(10,042)	-	101,208
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	147,103,730	3,869,560	-	150,973,290
Инвестициялық бағалы қағаздар	34,736	(587)	-	34,149
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(148,428,620)	(3,735,713)	(3,944,261)	(156,108,594)
Басқа міндеттемелер	57,041	(3,572)	-	53,469
Болашақ кезеңдерге ауыстырылатын салық залалдары	1,508,126	660,964	-	2,169,090
Орнын толтыру мүмкіндігін бағалауға дейінгі таза кейінге қалдырылған салық активі/(міндеттеме)	386,263	780,610	(3,944,261)	(2,777,388)
Танылған кейінге қалдырылған салық активі	147,306,757	3,855,359	-	151,162,116
Танылған кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(148,428,620)	(3,735,713)	(3,944,261)	(156,108,594)
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша таза міндеттемелер	(1,121,863)	119,646	(3,944,261)	(4,946,478)
		Пайда немесе залал		
		2018 жылғы 1 қаңтар	құрамында көрсетілген	2018 жылғы 31 желтоқсан
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>				
Салық салынатын базаны азайтатын/(ұлғайтатын) уақыт айырмашылықтарының салықтық әсері				
Негізгі құралдар		3,525	107,725	111,250
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер		141,705,596	5,398,134	147,103,730
Инвестициялық бағалы қағаздар		35,083	(347)	34,736
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(142,951,848)	(5,476,772)	(148,428,620)
Басқа міндеттемелер		63,604	(6,563)	57,041
Болашақ кезеңдерге ауыстырылатын салық залалдары		1,178,622	329,504	1,508,126
Орнын толтыру мүмкіндігін бағалауға дейінгі таза кейінге қалдырылған салық активі		34,582	351,681	386,263
Танылған кейінге қалдырылған салық активі		141,807,808	5,498,949	147,306,757
Танылған кейінге қалдырылған салық міндеттемесі		(142,951,848)	(5,476,772)	(148,428,620)
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша таза міндеттемелер		(1,144,040)	22,177	(1,121,863)

21 Қаржылық тәуекелдерді басқару

Холдингтік Компанияның тәуекелдерді басқару бойынша қағидалары мен рәсімдері. Холдингтік Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Холдингтік Компания ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер мен тиісті бақылаудың лимиттерін белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты түрде бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарықтық жағдайдың өзгерістерін, ұсынылып отырған банктік өнімдер мен қызметтерді және пайда болатын үздік практиканы көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттың мақсаттары мыналар болып табылады:

- Холдингтік Компаниядағы басқару элементі ретінде тәуекелдерді басқарудың тиімді кешенді жүйесін және интеграцияланған процесін құру және тұрақты түрде тәуекелдерді басқарудың әдістері мен рәсімдеріне қатысты бірыңғай стандартталған көзқарас негізінде Холдингтік Компанияның қызметін жетілдіру;
- Холдингтік Компанияның өз қызметінің ауқымына сәйкес келетін қолайлы тәуекелдерді қабылдауын қамтамасыз ету;
- ұстау қабілетін айқындау және қабылданған тәуекелдердің тиімді басқарылуын қамтамасыз ету;
- тәуекелдерді уақтылы анықтау;
- залалдарды барынша азайту және әлеуетті залалдарды жабуға арналған ағымдағы шығыстарды азайту.

Тәуекелдерді басқару құрылымы. Холдингтік Компанияның тәуекелдерін басқару құрылымы Холдингтік Компанияның мынадай органдары мен құрылымдық бөлімшелерінің: Директорлар кеңесінің, Басқарманың, активтерді және пассивтерді басқару Комитетінің, тәуекелдерді басқару департаментінің, Ішкі аудит қызметінің, алқалы органдардың және басқа да құрылымдық бірліктердің қатысуымен тәуекелдерді бірнеше деңгейде басқарумен ұсынылған.

Директорлар кеңесі. Тәуекелдерді басқарудың бірінші деңгейін Холдингтік Компанияның Директорлар кеңесі ұсынады. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің лайықты жұмыс істеуі үшін, негізгі тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді корпоративтік басқару үшін толық жауапты болады. Директорлар кеңесі Холдингтік Компания қызметінің міндеттерін айқындайды және тәуекелдерді басқаруға жататын құжаттарды бекітеді.

Басқарма. Тәуекелдерді басқарудың екінші деңгейін Холдингтік Компанияның Басқармасы ұсынады. Холдингтік Компанияның Басқармасы корпоративтік саясаттың талаптарына сәйкестікті қамтамасыз ету мақсатында тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесі мен тәуекелді бақылау құрылымын құру үшін жауапты болады. Басқарма «тәуекелдерді түсіну» мәдениетін құру үшін жауапты болады, ол тәуекелдерді басқаруды және Холдингтік Компанияның тәуекелдерді басқару философиясын көрсетеді. Сондай-ақ Басқарма тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін енгізу үшін жауапты болады, онда барлық жұмыскерлердің тәуекелдерді басқару үшін нақты айқындалған жауаптылығы болады және олар өз міндеттерін лайықты орындау үшін жауапты болады. Басқармаға тәуекелдерді басқару саласындағы өз функцияларының бір бөлігін тиісті комитеттерді құру арқылы жүзеге асыруға уәкілеттік берілген.

Директорлар кеңесі жанындағы Аудит бойынша комитет. Директорлар кеңесінің Аудит бойынша комитеті Холдингтік Компанияның Директорлар кеңесінің тұрақты жұмыс істейтін консультативтік-кеңесші органы болып табылады және Директорлар кеңесіне Холдингтік Компанияның қаржы-шаруашылық қызметіне (оның ішінде қаржылық есептіліктің толықтығы мен анықтығына) тиімді бақылау жүйесін орнату жөнінде, ішкі аудит және тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігін, сондай-ақ корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын бақылау жөнінде, сыртқы және ішкі аудиттің тәуелсіздігін бақылау жөнінде ұсынымдар дайындау арқылы Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігі мен сапасын арттыру мақсатында құрылады.

Тәуекелдерді басқару департаменті. Тәуекелдерді басқарудың үшінші деңгейін тәуекелдерді басқару департаменті ұсынады. Тәуекелдерді басқару департаментінің мақсаттары тәуекелдерді жалпы басқаруды және қолданыстағы заңнаманың талаптарына сәйкестігіне бақылауды, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтаудың, бағалаудың, басқару мен олар бойынша есептілікті ұсынудың жалпы қағидалары мен әдістерінің іске асырылуын бақылауды жүзеге асыруды қамтиды.

Ішкі аудит қызметі. Холдингтік Компанияның Ішкі аудит қызметі тәуекелдерді басқару барысында тәуекелдерді басқару рәсімдері мен тәуекелдерді бағалау әдістерінің аудитін жүргізеді және тәуекелдерді басқару рәсімдерінің тиімділігін арттыруға бағытталған ұсыныстар әзірлейді. Ішкі аудит қызметі Холдингтік Компанияның Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару жүйесі бойынша есептер ұсынады және бекітілген нормативтік құжаттарға сәйкес басқа да функцияларды орындайды.

Құрылымдық бірліктер. Тәуекелдерді басқару құрылымындағы маңызды элементтердің бірі Холдингтік Компанияның әр жұмыскер ұсынатын құрылымдық бірліктері болып табылады. Құрылымдық бірліктер (тәуекелдерді иеленушілер) тәуекелдерді басқару процесінде негізгі рөл атқарады. Холдингтік Компанияның жұмыскерлері күн сайын тәуекелдермен жұмыс істейді, тәуекелдерді басқарады және өздерінің қызметінің саласына тәуекелдердің әлеуетті әсерін бақылайды. Құрылымдық бірліктер тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-қимылдар жоспарын іске асыру, өздерінің қызметі саласындағы ірі тәуекелдерді уақтылы анықтау және олар туралы хабарлау және жұмыс жоспарына енгізілуге тиіс, тәуекелдерді басқару жөнінде ұсыныстар әзірлеу үшін жауапты болады.

Кредиттік тәуекел. Холдингтік Компания кредиттік тәуекелге ұшырайды, ол қаржы құралымен операция тараптары бірінің шарт бойынша міндеттемелерін орындамау салдарынан екінші тарапқа қаржы залалдарын тану себебі болып қызмет ету тәуекелі болып табылады. Кредиттік тәуекел Холдингтік Компанияның және еншілес кәсіпорындардың контрагенттермен соның салдарынан қаржы активтері пайда болатын кредиттік және басқа да операциялары нәтижесінде туындайды.

Холдингтік Компанияның кредиттік тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі қаржылық жағдай туралы жеке есепте қаржы активтерінің теңгерімдік құнында көрсетіледі. Кредит беру бойынша кепілдіктер мен міндеттемелер үшін кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі міндеттемелердің сомасына тең болады. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы, сондай-ақ 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің кепілзаттық қамтамасыз етілуі мен сапасын жақсартудың басқа да шаралары жоқ.

«Бәйтерек» Ұлттық Басқарушы Холдингі» акционерлік қоғамының қаржы активтері мен міндеттемелерін басқару регламентіне» сүйене отырып, бір контрагентке немесе байланысты контрагенттер тобына лимитті қоса алғанда, Холдингтік Компания кредиттік тәуекелді контрагенттермен жүзеге асырылған операцияларға лимиттер белгілей отырып бақылайды.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтерінің бірде-бір бабының мерзімі өткен болып табылмайды.

Кредиттік тәуекелдің шоғырлануы. Холдингтік Компанияның ақша қаражаты 2019 жылғы 31 желтоқсанда үш банкте (2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: үш банкте) орналастырылған, бұл Холдингтік Компанияны кредиттік шоғырланудың айтарлықтай тәуекеліне ұшыратпайды.

Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің шоғырлануы 8-ескертпеде ашып көрсетілген.

Валюталық тәуекел. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Холдингтік Компания айтарлықтай валюталық тәуекелге ұшыраған жоқ

Нарықтық тәуекел – бұл, шетелдік валюталардың айырбас бағамдары мен пайыздық мөлшерлемелердің бағамдарын қоса алғанда, нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан Холдингтік Компания кірісінің немесе оның қоржынының өзгеру тәуекелі. Холдингтік Компания үшін тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және өзіндік ерекше өзгерістер деңгейінің әсеріне ұшырайтын пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқару міндеті, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы өлшемдер шеңберінен шықпауын басқару және бақылау болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару үшін жалпы жауаптылық Басқарма Төрағасы басқаратын Басқармаға жүктелген. Басқарма тәуекелдерді басқару департаментінің ұсынымдарына негізделі отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін бекітеді.

Холдингтік Компания нәтижелерін Басқарма қарайтын және бекітетін жекелеген қаржы құралдары бойынша қоржынның шамасына, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру мерзімдеріне, валюталық позицияға, шығындар лимиттеріне қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді белгілейді, және олардың сақталуына тұрақты бақылау жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – бұл пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан Холдингтік Компания кірісінің немесе оның қаржы құралдарының қоржындары құнының өзгеру тәуекелі.

Холдингтік Компания нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуларының оның жеке қаржылық жағдайына және ақша қаражаты ағындарына тигізетін әсеріне байланысты тәуекелі өзіне қабылдайды. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайтуы мүмкін, алайда, оны төмендете де алады, не пайыздық мөлшерлемелер кенет өзгерген жағдайда, залалдардың туындауына алып келуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі өтеу мерзімі айқындалған қолда бар немесе болжанатын активтер көлемі бойынша өтеу мерзімі соған ұқсас қолда бар немесе болжанатын міндеттемелерден артық немесе кем болған жағдайларда туындайды. Пайыздық тәуекелді басқару шығындарды толық жабу қағидаларына негізделеді, алынған пайыздық кіріс қаражатты тарту және орналастыру бойынша шығыстарды жабуға және таза кіріс пен бәсекеге қабілеттілікті алуды қамтамасыз етуге тиіс.

Төмендегі кестеде Холдингтік Компанияның 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша пайыздық тәуекеліне жүргізілген жалпы талдау келтірілген. Сондай-ақ онда шарттарға немесе өтеу мерзімдеріне сәйкес пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау күндері бойынша бөліне отырып, көрсетілген күндердің қайсысы әлдеқайда ерте болып табылатынына қарай, Холдингтік Компанияның қаржы активтері мен міндеттемелерінің жалпы сомалары теңгерімдік құны бойынша көрсетілген.

«Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап еткенге дейін және				Пайызсыз	Жиыны
	1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам		
2019 жылғы 31 желтоқсан						
Қаржы активтері жиыны	19,852,830	3,117,800	15,918,012	680,552,733	28,337	719,469,712
Қаржы міндеттемелері жиыны	(57,756)	(10,953,584)	(15,093,614)	(681,932,230)	(481,611)	(708,518,795)
2019 жылғы 31 желтоқсанда пайыздық мөлшерлемелер бойынша таза алшақтық	19,795,074	(7,835,784)	824,398	(1,379,497)	(453,274)	10,950,917

Төмендегі кестеде Холдингтік Компанияның 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша пайыздық тәуекеліне жүргізілген жалпы талдау келтірілген. Сондай-ақ онда шарттарға немесе өтеу мерзімдеріне сәйкес пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау күндері бойынша бөліне отырып, көрсетілген күндердің қайсысы әлдеқайда ерте болып табылатынына қарай, Холдингтік Компанияның қаржы активтері мен міндеттемелерінің жалпы сомалары теңгерімдік құны бойынша көрсетілген.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Талап еткенге дейін және				Пайызсыз	Жиыны
	1 айдан кем	1 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам		
2018 жылғы 31 желтоқсан						
Қаржы активтері жиыны	2,687,822	3,893,449	5,737,224	565,526,469	3,135	577,848,099
Қаржы міндеттемелері жиыны	(57,756)	(267,378)	(12,451)	(558,952,870)	(286,930)	(559,577,385)
2018 жылғы 31 желтоқсанда пайыздық мөлшерлемелер бойынша таза алшақтық	2,630,066	3,626,071	5,724,773	6,573,599	(283,795)	18,270,714

2019 жылғы 31 желтоқсандағы және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелерді және қайта қаралған позицияларды ұлғайту немесе азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа табыстылық қисығының параллельді жылжуының оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайданың немесе залалдың (салықтарды шегергенде) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдығын талдау (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Мөлшерлемелердің ұлғаюына қарай 100 базистік тармаққа қосарлас жылжу	109,008	52,161
Мөлшерлемелердің азаюына қарай 100 базистік тармаққа қосарлас жылжу	(109,008)	(52,161)

Холдингтік Компания қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелердің бақылауын жүзеге асырады. Төмендегі кестеде тиісті есепті күндегі пайыздық мөлшерлемелер көрсетілген.

<i>Орташа өлшемді % жылына</i>	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Активтер		
Ақша қаражаты мен оның баламалары	6.23%	6.18%
Инвестициялық бағалы қағаздар	9.55%	9.58%
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	7.76%	7.50%
Міндеттемелер		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	7.75%	7.32%
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	9.48%	9.29%

Өтімділік. Қаржы міндеттемелері бойынша келісімшарттық төлемдер олардың теңгерімдік құнынан амортизацияланбаған дисконт пен болашақ пайыздық шығыстар сомасының мөлшерінде асып түседі. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша келісімшарттық төлемдер, 1,098,795,125 мың теңге және тиісінше 383,515,906 мың теңге (2018 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 1,012,044,047 мың теңге және номиналдық құны 288,969,907 мың теңге) болатын номиналды құнын және жыл сайын төленетін 180,974,941 мың теңге және 3,352,840 мың теңге (2018 жылғы 31 желтоқсан: 125,543,041 мың теңге және 2,928,172 мың теңге) болатын болашақ пайыздарды қоса алғанда, 1,279,770,066 мың теңгені және 386,868,747 мың теңгені құрайды (2018 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 1,137,587,088 мың теңге және 291,898,079 мың теңге).

Капиталды басқару. Холдингтік Компания капиталды Холдингтік Компанияның иеленушілеріне тиесілі таза активтер ретінде ескереді. Холдингтік Компанияның капиталға қатысты сыртқы реттеушілік талаптар объектісі болып табылмайды.

Құқықтық тәуекелдер – Холдингтік Компания заңнаманың қолайсыз өзгеруінің туындау ықтималдығын, заңнаманы дұрыс қолданбауды, шешімдер қабылдау кезінде ішкі құжаттардың талаптарын сақтамауды, мемлекеттік уәкілетті органдарды уақтылы хабардар етпеуді (әртүрлі жағдайларда: құжаттарды дайындау кезінде, заңдық маңызы бар әрекеттер жасау кезінде және т.б.) білдіретін құқықтық тәуекелге ұшырайды.

Холдингтік Компания заңнаманың өзгеруін жете бақылау, тапсырмалардың орындалуын бақылау, заң қызметі қызметкерлерінің біліктілігін арттыру, кеңес берушілерді тарту арқылы құқықтық тәуекелді басқарады.

22 Шартты міндеттемелер

Сот талқылаулары. Ағымдағы қызмет барысында оқтын-оқтын сот органдарына Холдингтік Компанияға және оның еншілес кәсіпорындарына қатысты талап қоюлар келіп түсуі мүмкін. Жеке бағалауға, сондай-ақ ішкі кәсіби кеңес берушілердің ұсынымдарына сүйене отырып, Холдингтік Компанияның басшылығы олар бойынша талқылаулар Холдингтік Компания үшін елеулі залалдарға алып келмейді деп есептейді және тиісінше, Холдингтік Компания жеке қаржылық есептілікте аталған талқылаулар бойынша залалдарды жабуға арналған резервті қалыптастырмады.

Шартты салық міндеттемелері. Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола тұра, көбінесе, нақты жазылмаған және қарама-қайшы заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірулер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл әртүрлі салық органдарының әртүрлі түсіндіруіне жол береді, оның ішінде ХҚЕС талаптарына сәйкес жеке қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және өзге баптарды есепке алуға қатысты қорытындыларды. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулермен және тергеп-тексерулермен ірі айыппұлдар салу және өсімпұлдар есептеу құқығы бар бірнеше реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңде салықтарды есептеудің дұрыстығын кейінгі күнтізбелік бес күн ішінде тексеруге болады, алайда, белгілі бір мән-жайлар кезінде бұл мерзім ұлғайтылуы мүмкін.

Аталған мән-жайлар Қазақстандағы салық тәуекелдері басқа елдерге қарағанда жоғары болуына алып келуі мүмкін. Холдингтік Компанияның басшылығы қолданылатын салық заңнамасына, нормативтік талаптар мен сот шешімдеріне қатысты өз түсінігіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көлемде көрсетілген деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі, егер олар өз ұстанымының құқыққа сыйымдылығын дәлелдей алған жағдайда, өзгеше болуы мүмкін, және бұл осы жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер. 2017 жылғы желтоқсанда «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС компаниясының инвестициялық жобасын қаржыландыру үшін «ҚДБ» АҚ мен Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Limited», «Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd.», «Deutsche Bank AG», «Credit Agricole Corporate and Investment Bank», кредит келісімі жасалды. Холдингтік Компания 225,000 мың АҚШ долларынан (86,082,750 мың теңгеге баламалы) аспайтын сомаға «ҚДБ» АҚ кредиттік желі шарты бойынша қамсыздандыру ретінде қаржылық кепілдік шартын жасады. 2018 жылдың ақпанында «ҚДБ» АҚ кредиттік желі шарты бойынша жылдық 4.67% және жылдық 4.94% мөлшерлемелер бойынша жалпы сомасы 225,000 мың АҚШ долларына қарыз алды, оларды өтеу мерзімі 2030 жылы басталады. Есепті күнгі жағдай бойынша Холдингтік Компанияның басшылығы мынадай жорамалдарды қолдана отырып, 144,086 мың теңге сомасында күтілетін кредиттік залалдарды есептеді: кепілдік айырбастау коэффициенті 1.0 құрайды, контрагенттің кредиттік рейтингі "BBB -"-ке тең және тиісті көрсеткіштер тең болып қабылданды: PD (0.26%) және LGD (70%).

2018 жылдың желтоқсанында "АстанаГаз ҚМГ" ЖШС 2033 жылы өтеу мерзімімен және 10% купон мөлшерлемесімен жалпы сомасы 85,000,000 мың теңге Сарыарқа газ құбырын салуды қаржыландыру үшін облигациялар шығарды. Холдингтік Компания купондық төлемдердің негізгі сомасы бойынша 42,500,000 мың теңгеден және жалпы сомасы бойынша 14,067,500 мың теңгеден аспайтын сомаға "АстанаГаз ҚМГ" ЖШС міндеттемелерінің 50%-ы бойынша қамсыздандыру болып табылатын қаржылық кепілдігі шартын жасасты. Есепті күнгі жағдай бойынша Холдингтік Компанияның басшылығы мынадай жорамалдарды қолдана отырып, 226,003 мың теңге сомасында күтілетін кредиттік залалдарды есептеді: кепілдік айырбастау коэффициенті 1.0 құрайды, контрагенттің кредиттік рейтингі «BB» тең және тиісті көрсеткіштер тең деп қабылданды: PD (0.75%) және LGD (55.49%).

2019 жылдың ішінде кредиттік сипаттағы міндеттемелерде қандай да өзгерістер белгіленген жоқ.

23 Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар

Егер екі тарап ортақ бақылауда болса немесе олардың бірінің екіншісін бақылау мүмкіндігі болса немесе ол екінші тарап қаржылық немесе операциялық шешімдер қабылдаған кезде айтарлықтай ықпал ете алса, тараптар байланысты болып есептеледі. Тараптар байланысты болып табыла ма деген мәселені шешкен кезде тараптардың заңгерлік нысаны ғана емес, сонымен қатар олардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны назарға алынады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің Холдингтік Компанияға бақылауы бар, себебі, ол түпкілікті бақылаушы тарап болып табылады. Холдингтік Компания мемлекеттік кәсіпорындармен есеп айырысулар бойынша жеке болмашы операциялар мен қалдықтар туралы ақпаратты ашып көрсетуден босатуды қолдану туралы шешім қабылдады.

Төменде байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар бойынша 2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдықтар көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еншілес кәсіпорындар		Мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар	
	Сомасы	Орташа пайыздық мөлшерлеме	Сомасы	Орташа пайыздық мөлшерлеме
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	-	-	27,790	-
Еншілес кәсіпорындарға берілген инвестициялар	995,368,400	-	-	-
Құнсыздануға резервті шегергенге дейін еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	552,542,215	0.15%	-	-
Еншілес кәсіпорындарға берілген несиелердің құнсыздануына резерв	(5,314,828)	-	-	-
Инвестициялық бағалы қағаздар	145,565,565	9.67%	13,511,072	7.95%
Ағымдағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем	-	-	2,014,231	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(16,085,067)	9.57%	(513,346,844)	0.11%
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	-	-	(177,605,273)	0.09%
Өзге міндеттемелер құрамындағы жалгерлік бойынша міндеттемелер	(551,036)	-	-	-
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	-	-	(4,946,478)	-
Өзге міндеттемелер құрамына кіретін шығарылған қаржылық кепілдіктер*	(144,086)	-	(226,003)	-
Басқа міндеттемелер	(53,179)	-	(113,983)	-

* 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Холдингтік Компания 2 байланысты тараптың атынан қаржылық кепілдіктер берді – ҚДБ АҚ және "АстанаГаз ҚМГ" АҚ, кепілдік сомасы 56,567,500 мың теңге және тиісінше 225,000 мың АҚШ долларын құрады. Міндеттеме дефолт басталған сәттен бастап туындайды, ол ҚДБ АҚ және "АстанаГаз ҚМГ" АҚ өтеу кестесіне сәйкес негізгі соманы және сыйақыны/купонды төлеу бойынша міндеттемелерді ішінара немесе толық орындамаған жағдайда орын алады. Кепілдіктерді өтеу мерзімі 2030-2033 жылдар кезеңінде басталады. Барлық кепілдіктер пайызсыз болып табылады және кепілмен қамтамасыз етілмеген. 2019 жылы Холдингтік Компания өзге операциялық кірістің бір бөлігі ретінде танылған 37,250 мың теңге мөлшерінде кепілдіктер бойынша комиссиялық кіріс алды.

Төменде 2019 жылдағы байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еншілес кәсіпорындар	Мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі арқылы есептелген пайыздық кіріс	48,885,053	1,395,074
Пайыздық шығыстар	(850,667)	(48,302,102)
Дивидендтік кіріс	15,605,834	-
Өзге операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто	(56,044,719)	55,584,941
Жалгерлік міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс	(56,162)	-
Қаржылық кепілдіктер бойынша құнсыздануды қалпына келтіру	13,244	9,417
Әкімшілік шығыстар	(242,547)	(757,642)
Табыс салығы бойынша үнемдеу	-	119,646
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер бойынша құнсыздануды қалпына келтіру	279,079	-
Еншілес кәсіпорындардан сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың құнсыздануынан пайда болған залал	(312,591)	-

«Бейтерек» ұлттық басқарушы холдингі» акционерлік қоғамы
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер - 2019 жылғы 31 желтоқсан

Төменде 2018 жылдағы байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еншілес кәсіпорындар		Мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар	
	Сомасы	Орташа пайыздық мөлшерлеме	Сомасы	Орташа пайыздық мөлшерлеме
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	-	-	1,675	-
Еншілес кәсіпорындарға берілген инвестициялар	891,478,834	-	-	-
Инвестициялық бағалы қағаздар	77,746,676	9.58%	9,161,104	8.45%
Құнсыздануға резервті шегергенге дейін еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	488,312,399	0.15%	-	-
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттердің құнсыздануына резерв	(5,593,907)	-	-	-
Ағымдағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем	-	-	1,682,421	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	(435,423,764)	0.11%
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	-	-	(123,866,691)	0.09%
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	-	-	(1,121,863)	-
Өзге міндеттемелер құрамына кіретін шығарылған қаржылық кепілдіктер*	(157,330)	-	(235,420)	-
Басқа міндеттемелер	(64,493)	-	(82,468)	-

* 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Холдингтік Компания 2 байланысты тараптың атынан қаржылық кепілдіктер берді – ҚДБ АҚ және "АстанаГаз ҚМГ" АҚ, кепілдік сомасы 56,567,500 мың теңге және тиісінше 225,000 мың АҚШ долларын құрады. Міндеттеме дефолт басталған сәттен бастап туындайды, ол ҚДБ АҚ және "АстанаГаз ҚМГ" АҚ өтеу кестесіне сәйкес негізгі соманы және сыйақыны/купонды төлеу бойынша міндеттемелерді ішінара немесе толық орындамаған жағдайда орын алады. Кепілдіктерді өтеу мерзімі 2030-2033 жылдар кезеңінде басталады. Барлық кепілдіктер пайызсыз болып табылады және кепілмен қамтамасыз етілмеген. 2018 жылы Холдингтік Компания өзге операциялық кірістің бір бөлігі ретінде танылған 37,250 мың теңге мөлшерінде кепілдіктер бойынша комиссиялық кіріс алды.

Төменде 2018 жылдағы байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Еншілес кәсіпорындар	Мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып есептелген пайыздық кіріс	30,317,461	871,133
Пайыздық шығыстар	-	(30,112,475)
Дивидендтік кіріс	13,990,059	-
Өзге операциялық (шығыстар)/кірістер, нетто	(55,573,694)	56,283,254
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер бойынша құнсыздануға резерв	(226,834)	-
Қаржылық кепілдіктер бойынша құнсызданудан залалдар	(157,330)	(235,420)
Еншілес кәсіпорындарға берілген инвестициялардың үлестерін сатудан пайда болған залал	(403,327)	-
Әкімшілік шығыстар	(182,714)	(583,992)
Табыс салығы бойынша үнемдеу	-	22,177

Басқарма мен Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақылардың жалпы мөлшері төменде көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2019 ж.	2018 ж.
Директорлар кеңесінің мүшелері	319,255	289,412
Басқарма мүшелері	282,042	251,148
Жиыны	601,297	540,560

Басқарма мүшелері Қазақстан Республикасы Үкіметінің №1266 қаулысына сәйкес белгіленген лимиттерден аспайтын сыйақыларды ала алады.

24 Әділ құн

Әділ құнды айқындау. Холдингтік Компанияның есептік саясатының белгілі бір ережелері және бірқатар ашылулар қаржылық, әрі қаржылық емес активтер мен міндеттемелердің әділ құнын бағалауды талап етеді. Әділ құн төменде көрсетілген әдістерді пайдалана отырып, ақпаратты бағалау және ашып көрсету мақсаттары үшін айқындалды. Қолдануға болатын жерде, активтің немесе міндеттеменің әділ құнын айқындау процесінде жасалған есептеулер туралы қосымша ақпарат осы активке немесе міндеттемеге қатысты ескертпелерде ашып көрсетіледі.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау кезінде Холдингтік Компания, мүмкін болғанша, бақыланатын нарықтық деректерді қолданады. Әділ құнды бағалаулар тиісті бағалау әдістері шеңберінде пайдаланылатын бастапқы деректерге қарай, әділ құн иерархиясының әртүрлі деңгейлеріне жатады:

1-деңгей: белсенді нарықтардағы бірдей активтер мен міндеттемелердің белгіленетін (түзетілмеген) бағалары.

2 деңгейі: тиісті актив немесе міндеттеме бойынша немесе тікелей (яғни тікелей баға), немесе жанама (яғни бағаға негізделген деректер) бақыланатын болып табылатын 1-деңгейді бағалау үшін қолданылатын баға белгіленген бағадан басқа бастапқы деректер.

3-деңгей: бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген, активтер мен міндеттемелер үшін бастапқы деректер (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Егер активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау үшін пайдаланылатын бастапқы деректердің әділ құн иерархиясының әртүрлі деңгейлеріне жатқызылуы мүмкін болса, онда әділ құнды бағалау, тұтастай алғанда, бүкіл бағалау үшін елеулі болып табылатын, анағұрлым төмен деңгейдің бастапқы деректері сәйкес келетін иерархияның деңгейіне жатады.

Холдингтік Компания өзгерістер жүзеге асырылған есепті кезеңнің аяғына әділ құнды бағалаудың иерархиясындағы деңгейлердің арасындағы аударымдарды таниды.

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнын талдау ұсынылған.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2 деңгей	Әділ құнның барлығы	Теңгерімдік құнның барлығы
Активтер			
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	7,819,807	7,819,807	7,819,807
Инвестициялық бағалы қағаздар	150,050,537	150,050,537	158,795,100
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	424,926,005	424,926,005	547,227,387
Міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	406,255,658	406,255,658	530,431,911
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	168,394,628	168,394,628	177,605,273

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде, 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша бақаланбайтын қаржы құралдарының әділ құнын талдау келтірілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2 деңгей	Әділ құнның барлығы	Теңгерімдік құнның барлығы
Активтер			
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	2,596,755	2,596,755	2,596,755
Инвестициялық бағалы қағаздар	86,880,111	86,880,111	86,907,780
Еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттер	444,193,543	444,193,543	482,718,492
Міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	382,869,575	382,869,575	435,423,764
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздар	133,617,190	133,617,190	123,866,691

Мынадай жорамалдарды басшылық қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- дисконттау мөлшерлемелері жылдық 10.17 – 10.76% еншілес кәсіпорындарға берілген кредиттерден ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау үшін пайдаланылады (2018 жылы: жылдық 8.04 – 8.63%);
- дисконттау мөлшерлемелері жылдық 10.17 – 10.25% шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау үшін пайдаланылады (2018 жылы: жылдық 8.04 – 8.63%);
- дисконттау мөлшерлемелері жылдық 8.62 – 9.45% Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарыздар бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау үшін пайдаланылады (2018 жылы: жылдық 8.04 – 8.44%);
- нарықтық баға белгілеулер инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құнын анықтау үшін қолданылады.

25 Сегменттер бойынша талдау

Холдингтік Компанияның қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған болып табылады және ХҚЕС (IFRS) 8 «Операциялық сегменттер» мақсаттары үшін бірыңғай операциялық сегмент болып табылады. Холдингтік Компанияның активтері Қазақстан Республикасында шоғырланған және Холдингтік Компания Қазақстан Республикасында қызметті жүзеге асырудан пайда алады. Операциялық шешімдерді қабылдау бойынша Холдингтік Компанияның жауапты тұлғасы Басқарма Төрағасы болып табылады, ол тұтастай алғанда Холдингтік Компания бойынша ақпаратты алады және талдайды.

26 Есепті күннен кейінгі оқиғалар

COVID-19-ға байланысты есепті күннен кейінгі оқиғалар

Коронавирустың жаһандық өршуі нәтижесінде 2020 жылы Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының аумағында төтенше жағдай жариялады. Сонымен қатар, Мұнай экспорттаушы елдер ұйымы отырысының қорытындысы бойынша 2020 жыл ішінде мұнай бағасы айтарлықтай төмендеді. Басшылық осы оқиғалардың Холдингтік Компанияның 2020 жылғы қызметіне әлеуетті әсерін бағалау үстінде. Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздану тәуекеліне ұшырауы мүмкін деген ықтималдылық бар.

Холдингтік Компания Қазақстан Республикасында бизнеске жәрдемдесу және дамыту жөніндегі Үкіметтің негізгі операторы болып табылатындықтан, Холдингтік Компания Қазақстан Республикасының экономикасына тиімді жәрдемдесу және қолдау мақсатында төтенше жағдай кезеңінде кәсіпкерлік субъектілерін қолдау үшін мынадай шараларды қабылдады:

- Қазақстан Республикасындағы іскерлік белсенділік деңгейін арттыру үшін Үкімет 1,000,000,000 мың теңгеге дейін жоспарланып отырған «Жұмыспен қамтудың жол картасы» және «Бизнестің жол картасы - 2025» мемлекеттік бағдарламаларын қабылдады, оның мақсаты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету, елді мекендердің инфрақұрылымын дамыту үшін жағдай жасау болып табылады. Атап айтқанда, Холдингтік Компанияның еншілес ұйымдары арқылы пакеттік принцип бойынша қолдау шараларын ұсыну: «ҚДБ» АҚ – жеңілдікті кредит беру, «ҚКМ» АҚ – бағдарлама шеңберінде белгіленген жобаларға үлестік қатысуға инвестициялау, «ҚЭ» АҚ – сақтандыру құралы арқылы қолдау.
- Холдингтік Компанияның еншілес компанияларының бірі - «Даму» ҚДҚ» АҚ факторингтік, лизингтік операциялар, банктік кепілдіктер және т.б. бойынша кепілдікті кездейтін кепілдік беру құралдары бойынша азық-түлік желісін кеңейту бойынша жұмыс жүргізуде. Сондай-ақ төтенше жағдай кезінде шешімдер қабылдау рәсімдерін оңтайландыру мақсатында «Даму» ҚДҚ АҚ ШОБ кредиттерін қайта құрылымдауға байланысты, оның ішінде «Бизнестің жол картасы - 2025», «Қарапайым заттар экономикасы» және «Нұрлы жер» субсидиялау және кепілдік беру құралдары бойынша мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде өзгерістерді келісудің оңайлатылған процесіне көшті.
- Сондай-ақ төтенше жағдай кезеңінде Холдингтік Компанияның тұрғын үй блогының еншілес кәсіпорындары - «ҚТҚЖБ» АҚ, «ҚИК» АҚ, «БД» АҚ алдағы 3 айға төлемнің мерзімін ұзартуда. Бұл төлемдер тұрғын және тұрғын емес жылжымайтын мүлік объектілерін жалдаудың барлық мәмілелері бойынша және клиенттерге берілген кредиттер бойынша айыппұлдар мен өсімақылар есептемей, негізгі қарыз бен сыйақы сомасын қамтиды.
- «ҚИК» АҚ сондай-ақ төтенше жағдай кезеңінде айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеусіз мерзімін 3 айға ұзартып, шағын және орта бизнес субъектілері үшін жылжымайтын мүлік объектілері бойынша жалға алу төлемін есептеуді тоқтатты.

Дегенмен, 2020 жылы Холдингтік Компанияның қаржылық нәтижелеріне кез келген кейінгі әсерді қоса алғанда, вирустың неғұрлым ауқымды әсерін және мұнай бағасының төмендеуін және олардың Қазақстан экономикасына әсерін осы жеке қаржылық есептілікті бекіту күніне айқындау мүмкін емес.

Есепті күннен кейінгі өзге оқиғалар

2020 жылдың сәуір айында Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі А.Ұ. Маминнің тапсырмасын орындау үшін (2020 жылғы 14 ақпандағы №17-4/Б-47 тапсырма) халықты тұрғын үймен қамтамасыз ету бойынша мемлекет саясатының тиімділігін қолдау мақсатында Холдингтік Компания жылдық 4.00% сыйақы мөлшерлемесімен және 2 жыл айналыс мерзімімен 180,000,000 мың теңге сомасына купондық облигациялар шығарды. Қаражат «Қазақстан қор биржасы» АҚ алаңында 4.05% купон мөлшерлемесімен және айналыс мерзімі 2 жыл болатын ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында «БД» АҚ облигацияларын сатып алу жолымен тұрғын үй құрылысын қаржыландыру үшін Холдингтік Компанияның еншілес кәсіпорны - «БД» АҚ-ға аударылды.

2020 жылдың сәуірінде «2020 жылға арналған республикалық бюджетті нақтылау туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2020 жылғы 8 сәуірдегі №299 Жарлығына сәйкес Холдингтік Компанияның қаржылық капиталы 8,000,000 мың теңгеге ұлғайтылып, автобустар, тракторлар мен комбайндарды лизингке өткізу үшін кейіннен «ҚДБ-Лизинг» АҚ капиталы ұлғайтыла отырып, «ҚДБ» АҚ қаржылық капиталы ұлғайтылды.

2020 жылғы қаңтарда Холдингтік Компания «Транстелеком» АҚ-ның 10,000,000 мың теңге мөлшерінде 11.50% пайыздық мөлшерлемесімен және 12 жыл өтеу мерзімімен облигацияларын сатып алды.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Жолдауында көрсетілген тұрғын үй бағдарламалары операторларының санын қысқарту жөніндегі міндеттерді іске асыру шеңберінде 2020 жылғы 28 ақпанда Холдингтік Компанияның Директорлар кеңесі өзінің екі еншілес ұйымды – «БД» АҚ және «ҚИК» АҚ қосу туралы алдын ала шешім қабылдады.